



Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV • LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

2018

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XII.



V starom lese

Milan Rúfus

Po detsky som si mysleval,
že Pánboh chodí lesom.
Že k nemu vedie chodníček
najvoňavejším vresom,
anjeli stoja v pozore
okolo jeho chyžky
a krídla majú zelené...

Kedysi taký blízky,
ako si dnes už ďaleko!
Aká je hora sama!

Len chodníček je ten istý.
A vedie do neznáma.

Ludia pre lesy, lesy pre ľudí

4. Zhodnotenie lesnej výroby za rok 2017

Najvyššia ťažba dreva za posledných 10 rokov bola v roku 2010 (4 971.073 m³), keď kulminovalo spracovanie podkôrnikovej kalamity po veternej kalamite Alžbeta.

6. Apríl – mesiac lesov

I keď sa väčšine lesníkov zdá, že ide o známe fakty, prax nás presvedča, že je ich treba verejnosti neustále opakovať.

7. Rozkvitnutá nádhera aj v tuhých mrazoch

Rozprávково krásne kvety ukrýva vo svojich priestoroch oranžéria, ktorá je súčasťou topolčianskeho parku.



7



8

8. Profesionálna spolupráca všetkých zainteresovaných

Zamestnanec si všimol kus drôtu, ktorý ako sa neskôr ukázalo, bolo nastražené oko.

O chove včiel opäť v Oravskej Polhore

Druhý edukačný seminár cezhraničného projektu spoločného vzdelávania o chove včiel.

9. Slovensko-maďarská zelená spolupráca

Pokračovanie projektu obnovy prirodzených lesov prinavráti späť pôvodné duby a buky, no prinesie so sebou aj nezvyčajné novinky.

10. Novým predsedom Slovenskej lesníckej komory sa stal Milan Dolňan

Slovenská lesnícka komora má od 22. marca nové vedenie. Valné zhromaždenie SLsK za nového predsedu zvolilo prezidenta Združenia obecných lesov Slovenskej republiky a bývalého podpredsedu SLsK Ing. Milana Dolňana, ktorý po dvoch funkčných obdobiach nahradil odchádzajúceho Jaroslava Šuleka.

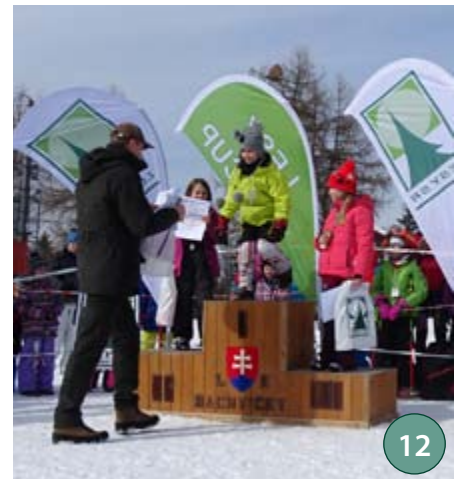
11. Prečo som členkou Slovenskej lesníckej komory?

SLsK má čím ďalej tým dôležitejšie úlohy v rámci celého lesníctva na Slovensku. Zaslúžila by si, aby sa zvýšil počet jej členov, čo by ju posilnilo vo rokovacej pozícii so štátnymi orgánmi.

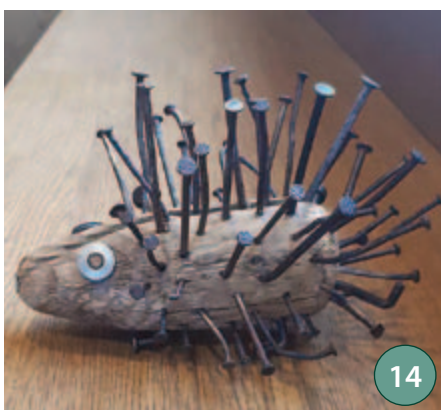
12. Lesy, lyže, hrnček (LESY SKI CUP)

Aký bol tento ročník? ... Mimoriadne studený, keďže teplota počas každých pretekov atakovala -7°C, ale plný športového nadšenia, súťaživosti, pretekárov, fanúšikov, ale aj lesných pedagógov.

Lesná pedagogika v letnom tábore pre deti s Downovým syndrómom.



12



14

13. Absolútnymi víťazmi Venerovského memoriálu sa stali manželia Machyniakovci

Koncom marca si na Štrbskom plese opäť po roku lesníci zmerali sily v behu na lyžiach, strelbe a obrovskom slalome.

50. ročník EFNS**14. Vrečko nápadov naberá na objeme**

Drevené operence, Na krídlach z drevičok, Klincojež lesný

15. Obzretie sa za poľovníckou sezónou 2017/18

V ostatnej poľovníckej sezóne štátny podnik obhospodaroval 88 poľovních revírov na výmere poľovnej plochy 339.058 ha.

Dražba dreva 2018 OZ Revúca a príbeh rekordného javora.

Redakčná rada

Ing. Vlastimil Rezek
Ing. Jozef Bystriansky
JUDr. PhDr. Marián Nosál, PhD.
Ing. Jozef Herud
Ing. Robert Kiš
Ing. František Fodor
Ing. Július Burkovský

Šéfredaktor:

Ing. Vlastimil Rezek

Redaktori:

Mgr. Anna Sliacka (as)
Ing. Milota Nádvořníková (mn)

Stáli prispievatelia:

Ing. Milan Longauer
Ing. Viliam Stockmann

Grafická úprava:

Xepap, spol. s r. o.
www.xepap.sk

Foto na obálke:

Anna Sliacka

Adresa redakcie:

LESY SR, š. p.
Lesnícke a drevárske múzeum
Námestie SNP č. 23/25
960 01 Zvolen
telefón: 0918/444 278
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Jednotlivec nie je nič, v jednote je sila

Nuž taký sme my národ. Keď sa nám niečo nepáči, trochu si poprflíme... doma, niektorí v krčme alebo na pracovisku... a tým sa to zvyčajne skončí. Väčšina z nás má rada svoj pokoj, bezpečie a radšej nevytrča, aby si nás niekto nevšimol.

Problémy sa však nevyriešia samé, a aj keď, tak úplne inak, ako sme si predstavovali. Treba jasne povedať, že bez príspevku každého z nás sa veci neposunú. Na ostatnom zasadnutí Lesníckej komory jeden z diskutujúcich pripomenul, že ani problémy lesníctva nevyrieši niekoľko nadšencov, ktorí sa snažia nad rámec svojich bežných povinností. Jediný riešením je profesionalizácia a hromadná podpora.

Iba ak je prevažná časť pracovníkov zaregistrovaná v odboroch, musia zamestnávateľa brať odborárov vážne. Iba ak bude veľká časť lesníkov v Slovenskej lesníckej komore, môže komora vystupovať razantnejšie a s väčším úspechom. Pokiaľ sa spoliehame na to, že niekto za nás bude problémy riešiť, musíme mu minimálne vyjadriť svoju podporu.

Janka Jagerčíková
vedúca odboru účtovníctva



16. Harmonika, folklór a kubíky

Svoje rozhodnutie stať sa lesníkom nikdy neolutoval. Celý život vraj mal šťastie na dobrých kolegov a zaujímavú prácu. Takto sa na svoj profesijný život pozerá lesník, hudobník, spevák a súčasný riaditeľ Odštepného závodu Čierny Balog, Miroslav Pepich.

17. Mali sme aj lesnícke zápalky

Názov „ERDÉSZ GYUJTÓ“ – v doslovnom preklade lesnícky zapaľovač – vo význame lesnícke zápalky, bol umiestnený v dolnej časti nálepky.

18. Storočnica od narodenia významného lesníka Ing. Jozefa Slivku

Od roku 1970 zastával funkciu hlavného inžiniera, resp. námestníka riaditeľa pre technicko-výrobný úsek podniku Východoslovenské štátne lesy v Košiciach.

19. Gepetto 21. storočia

Drevený Citroen CV2. Nie je to len replika automobilov, ktoré sa vyrábali v rokoch 1948-1990 v celkovej počte kusov 3 868.634 ks. Je to plne funkčný automobil.

20. Vývoj Oravského komposesorátu v období Slovenskej krajiny a Slovenského štátu

Vplyvom pozemkovej reformy, a neskôr i sústavným odkupovaním podielov od súkromných spolumajiteľov sa stal štát sprvu majiteľom nadpolovičnej väčšiny podielov, v roku 1938 už 78 %, v roku 1942 vyvlastnením súkromných podielov podľa zákona č. 157/1942 Slov. zák. mal štát už vyše 99 % podielov.

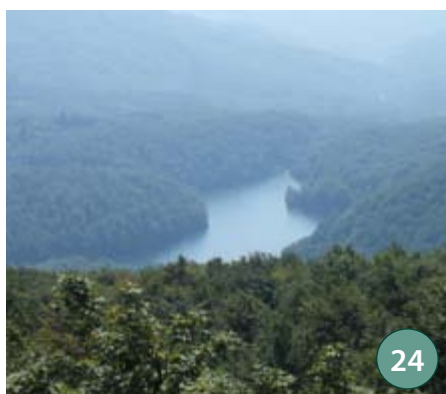
22. Z redakčnej pošty – Jedinečné dielo

23. S múzeom do lesa

Už po štvrtýkrát pripravili lesnícky múzejníci vedomostnú súťaž, aby mladým ľuďom pripomenuli sviatok lesa a zábavnou formou preverili ich znalosti.

24. Tip na výlet – Morské oko a Sninský kameň

Zaručený tip na kratší, ale zaujímavý výlet pre všetkých, ktorí zavítajú na východ Slovenska.



24

25. Doprava dreva lesnými železnicami

Považská lesná železnica, II. časť. Hybská železnica.

26. Jazvec Mišo

Uveríte?
Receptár

27. Kalendárium

Erby s nádychom lesa
Jubileá

28. Drevený humor

Práca Pavla Spoonera spája humor s pozornosťou k detailu v nádherných mechanických sochách.



16

Zhodnotenie lesnej výroby za rok 2017

Charakter lesnej výroby LESOV SR, š. p., Banská Bystrica, sa počnúc rokom 2004, kedy 19. 11. 2004 padla kalamita Alžbeta (2 mil. m³ u LESOV SR, š. p.), vo veľkej miere odvíja od vysokého kalamitného základu. V roku 2004 a v roku 2014 bol najvýznamnejším škodlivým činiteľom vietor a ostatné roky podkôrný hmyz.

1. Ťažbová činnosť

Najvyššia ťažba dreva za posledných 10 rokov bola v roku 2010 (4 971.073 m³), keď kulminovalo spracovanie podkôrníkovej kalamity po veternej smršti Alžbeta. Najnižšia bola v roku 2013 (3 986.568 m³) pred kalamitou Žofia z 15. 5. 2014 (2,156 mil. m³ u LESOV SR, š. p.). Podiel kalamity z celkovej ťažby

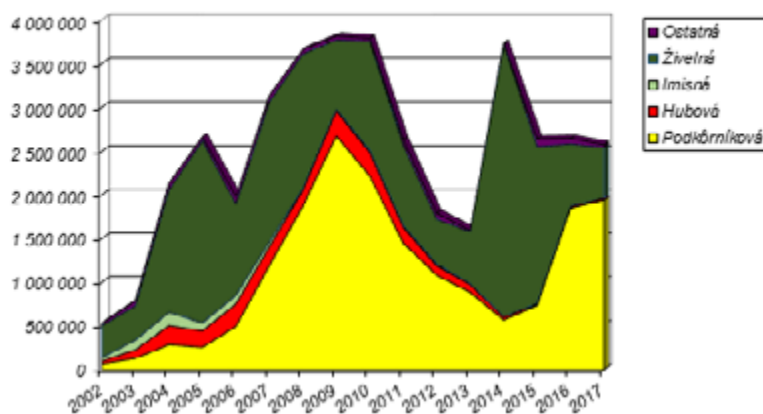
dreva sa v sledovanom období pohybuje od 44 % do 63 %. V ihličnatej ťažbe dreva je podiel kalamity oveľa výraznejší (od 60 % do 88 %).

Pôvodný plán ťažby dreva na rok 2017 (4 053.245 m³) bol, ako vždy postavený na základe bilancovaných úloh z platných PSL a predpokladanej kalamity. Bilancované úlohy v ťažbe dreva pre rok 2017 spolu boli 4 545.100 m³, vyťažených bolo 4 309.666 m³. V nešťatných neodovzdaných lesoch sa naopak bilancované úlohy neplnia z dôvodu nedoriešených majetkových vzťahov (bilancované úlohy 1 117.315 m³, skutočnosť 400.213 m³). Plán celkovej ťažby dreva na rok 2017 (4 053.245 m³) sme splnili na 106,33 % (skutočnosť 4 309.666 m³). Spôsobil to hlavne prekročenie plánu ihličnatej ťažby dreva o 251.293 m³ z titulu spracovávaného ihličnatej podkôrníkovej kalamity. Celkom sme v roku 2017 spracovali 2 017.828 m³ kalamity, z toho 1 537.363 m³ ihličnatej podkôrníkovej kalamity.

Neustále prednostné spracovanie veternej a podkôrníkovej ihličnatej kalamity veľkého rozsahu a nedostatok konských poťahov spôsobujú výrazné zaostávanie za bilancovanými úlohami v prebiekach do 50 rokov. Bilancované úlohy v prebiekach do 50 rokov na rok 2017 boli 20.341 ha, plán 14.206 ha a skutočnosť 12.330 ha. Ukazuje sa tak ďalší vážny problém, nakoľko pretrvávajúce zanedbávanie výchovy v prebiekach do 50 rokov nám môže spôsobiť preštíhlenie smrekových porastov a ich následné poškodenie vetrom alebo snehom. Dlhodobé otáľanie s dobehom bilancovaných úloh v prebiekach do 50 rokov prináša so sebou i negatívne ekonomické dopady.

Plán približovania dreva na rok 2017 bol 3 971.988 m³. V súvislosti s prekročením plánu ťažby dreva bol tento splnený na 105,37 % (skutočnosť 4 185.307 m³). Vážnym problémom v približovaní dreva zostáva nedostatok koní. Príčin je viac. Okrem nedostatočného finančného ocenenia je to i skutočnosť, že práca s koňom neznamena väčšinou len „odrobenie si sichty v lese“. Obvykle ide o celodenný a celoročný záväzok spojený so starostlivosťou o tieto zvieratá. Pre väčšinu mladých ľudí sa preto stáva táto práca neatraktívnou. Ťažko teda predpokladať, že sa deficit koní v blízkej budúcnosti v približovaní v plnom rozsahu doplní. Z tohto dôvodu je nevyhnutné zaoberať sa ľahkými lanovkami. Z dôvodu nedostatku vhodných lanoviek v súkromnom sektore spustil v roku 2018 odbor investícií GR verejné obstarávanie 2 lanoviek typu Larix Kombi H pre OZLT. Ide o lanovku s rôznymi typmi vozíkov určenými na fungovanie na základe gravitačného systému, na prácu iba s ťažným a vratným lanom alebo na prácu s ťažným, vratným a nosným lanom. To umožní použiť najvhodnejší technologický

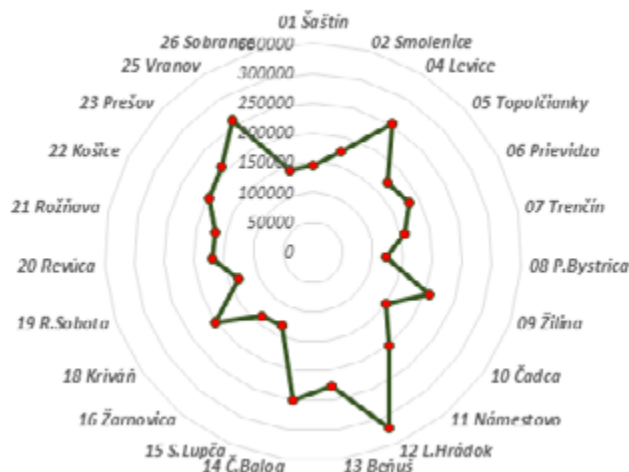
Podiel nahlásených druhov kalamít podľa rokov v m³



Vývoj výšky ťažby dreva za posledných 10 rokov v m³



Objem ťažby dreva v roku 2017 podľa OZ v m³



postup približovania (nadol, nahor, na rovine). S nástupom prvej lanovky do prevádzky sa počíta od začiatku druhého polroka 2018 a druhej od septembra 2018.

V nadväznosti na ťažbu dreva a približovanie sme pôvodný plán odvozu dreva (3 146.930 m³) splnili na 102,93 % (skutočnosť 3 239.013 m³). Podiel cudzích dodávateľov na odvoze dreva v roku 2017 bol 41 %.

Zásoby dreva k 31. 12. 2017 boli 304 127 m³ dreva, čo je len o 2574 m³ menej ako k 31. 12. 2016. Z toho bolo 43,13 % na lokalite ES, 56,83 % na lokalite OM a 0,04 % na lokalite Peň.

2. Pestovná činnosť

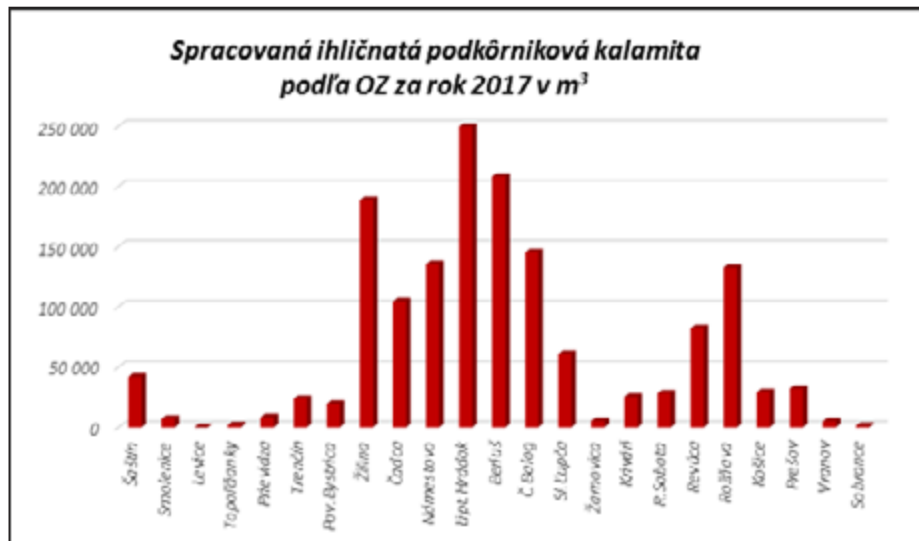
Pôvodný plán pestovnej činnosti na rok 2017 a jeho plnenie podľa jednotlivých výkonov sú v nasledujúcej tabuľke:

Pestovný výkon	t. j.	Pôvodný plán	Skutočnosť	Rozdiel (skutočnosť - plán)
pestovná činnosť spolu	tis. €	20 918,33	27 267,74	6 349,41
obnova lesa celkom	ha	5 300	6 764	1 464
umelá obnova lesa	ha	3 632	3 720	88
prirodzená obnova lesa	ha	1 668	3 044	1 376
spolupôs. pri prirodz. obnove	ha	339	181	-158
čistenie plôch po ťažbe	m ³	1 581 758	1 488 198	-93 559
čistenie plôch po ťažbe	ha	4 997	4 756	-241
ošetrovanie MLP	ha	750	624	-126
ochrana MLP proti burine	ha	20 144	18 440	-1 704
ochrana MLP proti zveri	ha	15 113	13 503	-1 610
oplocovanie MLP	km	139	118	-21
odstraňovanie tenčiny a krov	ha	3 355	3 035	-321
prečistky	ha	16 453	17 245	792
celoplošná príprava pôdy	ha	166	199	33
ochrana lesa	tis. €	2 520,89	2 089,15	-431,74
hnojenie lesných porastov	ha	12	0	-12
vyvetvovanie lesných porastov	ha	234	215	-19
ostatné pestovné práce	tis. €	627,19	645,57	18,38

Plán pestovnej činnosti na rok 2017 predstavoval spolu 20 918.330 €. Zahŕňa aj použitie rezervy vo výške 5 630.000 €, tvorbu rezervy vo výške 2 500.000 € a plánované náklady na detekciu lesných požiarov vo výške 3 403.500 €. Skutočnosť za rok 2017 bola 27 267.740 €. Zohľadňuje použitie rezervy na pestovnú činnosť vo výške 6 198.360 € a jej tvorbu vo výške 7 601.980 €, náklady na detekciu lesných požiarov vo výške 3 571.710 € a sumu preúčtovanú z OZ Semenoles z dôvodu vzniku výrobných strát pri nedokončenej výrobe sadbového materiálu (2 480.000 €).

Medzi hlavné ukazovatele pestovnej činnosti patrí obnova lesa a prečistky.

Obnova lesa bola prekročená o 28 %, čo je spôsobené hlavne vysokým plnením prirodzenej obnovy (183 %). Podiel prirodzenej



zostáva po kalamite Žofia obnova lesa na ploche 902,05 ha.

Celkový plán prečistiek sa splnil na 105 %. Bilancované prečistky zaostávajú za priemernou ročnou bilancovanou úlohou v roku 2017 o 770 ha. Naplnili sa však v rozsahu zodpovedajúcom potrebám porastov.

Z ostatných výkonov bolo výrazne nesplnené čistenie plôch po ťažbe dreva z dôvodu vplyvov počasia a nedostatku pracovných kapacít, ochrana mladých lesných porastov proti burine a ošetrovanie mladých lesných porastov z dôvodu ponechania buriny na tienenie mladých lesných porastov na exponovaných stanovištiach.

Ochraň lesa sa venoval Ing. Špilda v článku uverejnenom v Lesníku 1/2018 a škôlkarskú výrobu by mal podrobne rozobrať OZ Semenoles v osobitnom článku, preto nebudem tieto témy podrobne rozvádzať, aj keď do lesnej výroby patria.

Na rok 2018 nás čakajú veľké úlohy hlavne so spracovávaním podkôrníkového ihličnatého kalamity. Verím, že ich za vzájomnej podpory a spolupráce zvládneme.

Alena Ábelová
Odbor usmerňovania lesníckych činností

obnovy lesa na celkovej obnove tak v roku 2017 dosiahol 45 %, čo je vzhľadom na zalesňovanie veľkého rozsahu kalamitných plôch veľmi pekné číslo. S ohľadom na očakávané prirodzené zmladenie boli predĺžené lehoty na obnovu lesa na výmere 1681 ha. Straty na zalesňovaní dosiahli v roku 2017 výmery 1 129,35 ha, z toho pri voľnokorených sadenicach 995,83 ha a pri obalených sadenicach 133,52 ha. Veľký podiel na stratách majú hlavne borovicové a topoľové výsadby.

Z celkovej výmery holín po kalamite Žofia z 15. 5. 2014 (4485,63 ha) bolo do konca roka 2017 obnovených 3583 ha (80 %). Z toho bolo prirodzene obnovených 1735,03 ha (48,42 %). Najväčší podiel prirodzenej obnovy pripadá na drevinu buk (75 %), ktorá sa obnovila na ploche 1304,70 ha. Na rok 2018



Apríl – mesiac lesov

Človek je od nepamäti spojený s lesom. Zbieral lesné plody, lovil zver, využíval drevo na stavbu obydľí, na kúrenie, či nábytok, na ťažbu nerastných surovín, výrobu kovov.

Veľa sa nezmenilo. Aj dnes zbierame lesné plody, lovíme zver, drevom kúrimo, stavíme drevené domy, vyrábame nábytok... Iba ľudí je o čosi viac. Aj na Slovensku. Veď iba od začiatku minulého storočia sa populácia Slovenska takmer zdvojnásobila. A zvýšili sa aj nároky na les.

Apríl ako mesiac lesov oslavujeme od polovice minulého storočia. Oprávnené. V apríli sa príroda prebúdzá, apríl je mesiac na výsadbu nového lesa. Milióny stromčekov v priebehu apríla dostanú svoje miesto, na ktorom budú nasledujúce desaťročia rásť. A je to tiež čas na upratovanie.

V niektorých regiónoch je totiž problém nájsť popri cestách kus čistého lesa. Žiaľ, nelegálne skládky odpadu sú ešte stále bežné.

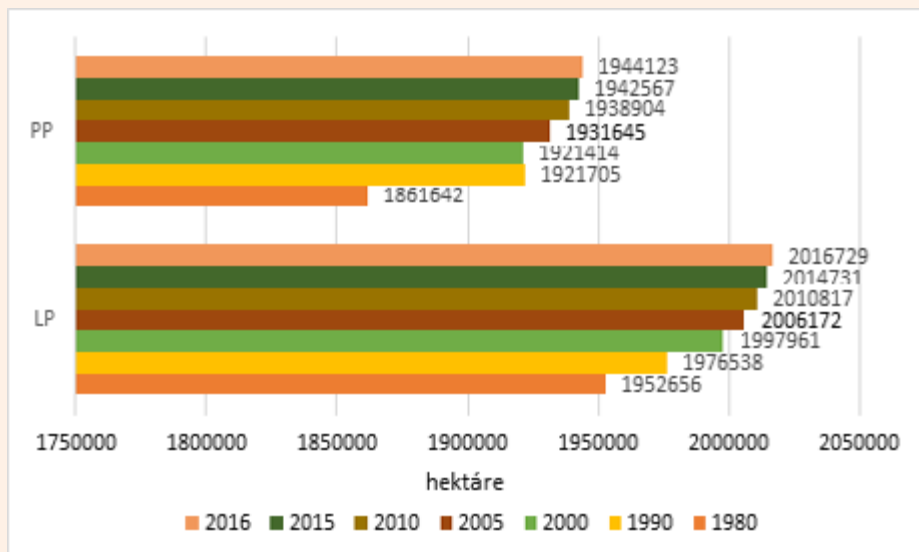
I keď sa väčšine lesníkov zdá, že ide o známe fakty, prax nás presvedča, že ich treba verejnosti neustále opakovať.

Slovensko malo v roku 2016 2,016 milióna hektárov lesných pozemkov. Lesnatosť Slovenska dosiahla 41,1 %. **Za ostatných 10 rokov** sa výmera porastovej pôdy **zvýšila o vyše 11-tisíc ha**. Okrem lesov na lesných pozemkoch sa na Slovensku vyskytuje časť poľnohospodárskych a ostatných pozemkov s porastmi lesných drevín (biele plochy). Podľa predbežných výsledkov Národnej inventarizácie a monitoringu lesov 2015-2016 dosahuje výmera týchto lesov 288 ± 27 tisíc ha. Po započítaní výmery „bielych plôch“ je **skutočná lesnatosť Slovenska 45,1 ± 1 %**.

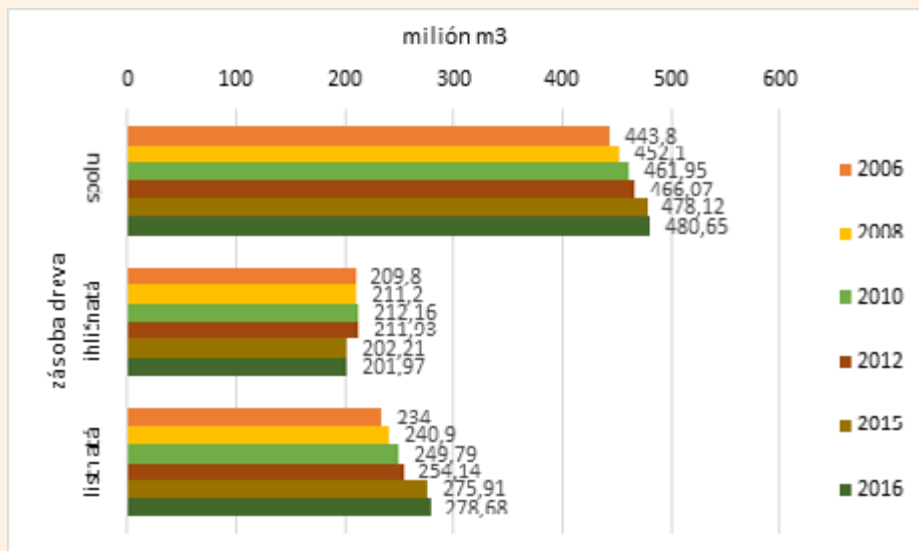
Zvyšuje sa aj **celkový bežný prírastok dreva**, ktorý v roku 2016 dosiahol **12,1 mil. m³**. Neustále sa zvyšuje aj zásoba dreva v slovenských lesoch. V roku 2016 dosiahla 480,65 mil. m³.

Ťažba dreva v roku 2016 bola **9,32 mil. m³**. Objem náhodnej (kalamitnej) ťažby bol 4,69 mil. m³, t. j. 50,3 % z celkovej ťažby dreva.

Podiel ihličnatých drevín na celkovej ťažbe bol 55,2 %, pričom až **85 % z toho bola**



Vývoj výmery lesných pozemkov a porastovej pôdy (lesných porastov)

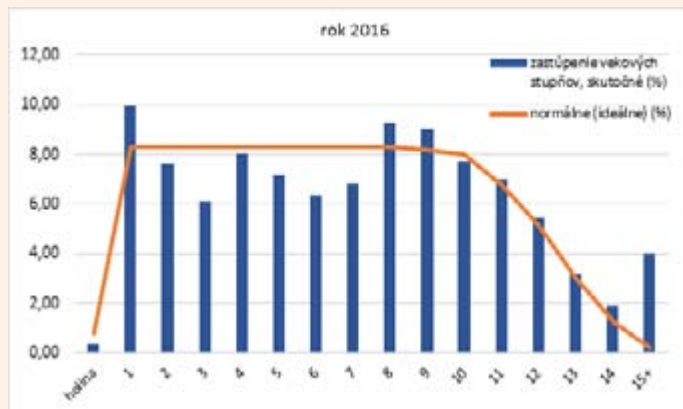


Vývoj zásoby dreva spolu a podľa skupín drevín (ihličnaté, listnaté)

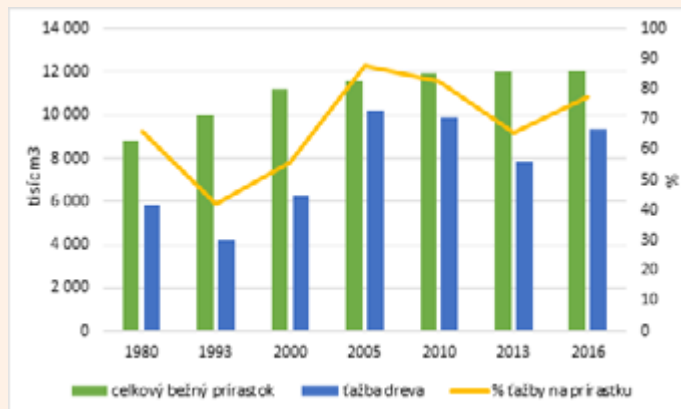
ťažba náhodná (kalamitná). Z viacerých príčin zároveň dochádza k celoplošnému rozpadu smrečín s dôsledkami nielen na lesné hospodárstvo, ale aj životné prostredie.

Zdroj: NLC-ÚLZI Zvolen, Súhrnné informácie o stave lesov SR 1980-2017

-vr-



Porovnanie vekového zloženia lesov (skutočného a normálneho/ideálneho)



Porovnanie vývoja celkového bežného prírastku a ťažby dreva v lesoch SR

Rozkvitnutá nádhera aj v tuhých mrazoch

Znie to neuveriteľne, ale časť historického parku v Topolčiankach v mrazivých marcových dňoch zakvitla. Nejde o zázrak z rozprávky o dvanástich mesiacikoch, ale rozprávkoivo krásne kvety ukrýva vo svojich priestoroch oranžéria, ktorá je súčasťou topolčianskeho parku.

Oranžéria má bohatú históriu siahajúcu až do čias rodu Keglevich de Buzin (1786-1856). Ján Nepomuk Keglevich de Buzin bol milovníkom botaniky. V zámockej knižnici možno nájsť množstvo botanických kníh z týchto dôb. S Jánom Nepomukom sa spája aj vznik prírodno-krajinárskeho anglického parku v Topolčiankach. V tom období bolo vybudovaných aj niekoľko romantizujúcich stavieb v parku a oranžéria je jedna z nich. Postavená bola v rokoch 1828-1829 v blízkosti zámku, na mieste bývalého Bieleho pavilónu, ktorý slúžil ako útulok pre chorých (postaviť ho dala Alžbeta Rákoczi de Felső-Vadász v roku 1698).

Stavbu oranžérie realizoval viedenský architekt Alojz Pichl, podľa návrhu architekta Pietra Nobileho. Budova oranžérie pozostáva zo vstupnej haly, prezimovacej haly a zo skleníka. Oranžéria slúžila panstvu ako zimná záhrada, ktorá plnila aj funkciu úžitkovej záhrady. Boli tu v tých dobách dopestované pomaranče, citróny, banány, figy a aj káva, ktoré sa vtedy do Rakúsko-uhorskej monarchie nedovážali. Z čias Jána Nepomuka ostal v oranžérii dodnes zachovaný cykas.

Oranžéria prešla v roku 1890 pod patronát rodu Habsburgovcov až do roku 1920, keď bol celý majetok panstva Topolčianky zoštátnený a v správe Lesov SR, š.p., OZ Topolčianky je dodnes.

Oranžéria bola niekoľkokrát prestavovaná a dlhé roky chátrala. Iba náznakom pripomínala okoloidúcemu svoje časy slávy. V roku 2015 sa vedenie OZ Topolčianky začalo zaoberať renováciou jej priestorov. Investície neboli malé, no výsledok stojí za to. Oranžéria prešla kompletnou rekonštrukciou. Ošetrili sa múry, obnovilo sa vykurovanie, zrekonštruovala sa okenná konštrukcia, obnovilo sa zavlažovanie. Priestory oranžérie ukázali po rekonštrukcii svoju majestátnosť a veľkosť. Bolo až priam žiaduce znova v nich vysadiť vzácnu exotickú flóru. V spolupráci so Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre bola táto výsadba v roku 2016 uskutočnená.

Bolo tu vysadených 49 rodov, 59 druhov, 34 čeľadí z rastlín s okrasným listom, vrátane pôdopokryvných. Z orchideí bolo vysadených 9 rodov a 19 druhov. Na dotvorenie interiéru oranžérie boli vysadené rastliny z čeľade Bromeliaceae, a to tillandsie a bromélie. V týchto mrazivých dňoch potešila svojím kvetom vzácna Orchidaceae Paphiopedilum harrisianum ale nádherné kvety obsypali aj Orchidaceae Cymbidium a Orchidaceae Dendrobium kingianum.



Orchidaceae Paphiopedilum harrisianum



Orchidaceae Cymbidium



Cykas z čias Jána Nepomuka



Orchidaceae Cymbidium

Okrem plánovaného komerčného využívania oranžérie budú jej priestory a v nich vybudovaná botanická expozícia využívané aj na odbornú, osvetovú, metodickú a výchovnú činnosť zameranú na rozvoj záhradkárstva, priblíženie sveta rastlín z tropického a subtropického pásma a tiež na uplatňovanie výsledkov vedy a vývoja v praxi, ako aj na ovplyvňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu praktickými skúsenosťami. Priestory oranžérie budú aj

súčasťou aktivít pre lesnú pedagogiku. Do budúcnosti je plánovaná rekonštrukcia príslušných skleníkov, ktoré boli v minulosti pýchou Topolčianskeho parku, známe hlavne pestovaním šípových ruží.

Veríme, že pri návšteve OZ Topolčianky neobídete túto národnú kultúrnu pamiatku a vstúpite do jej stále zelených, zakvitnutých priestorov.

Katarína Garajová
OZ Topolčianky

Profesionálna spolupráca všetkých zainteresovaných

Počas návštevy poľovníckeho revíru si zamestnanec realizujúci výkon práva poľovníctva všimol cudzí predmet – kus drôtu, ktorý, ako sa neskôr ukázalo, bolo nastražené oko. Od uvedeného zistenia malo všetko veľmi rýchly priebeh. Informovanie vedúceho lesnej správy, ktorý následne požiadal odštepny závod o možnosť využitia monitorovacieho zariadenia – fotopasce, inštalácia fotopasce, mms, informovanie polície a okamžité zatknutie podozrivej osoby. Vzorový príklad spolupráce na všetkých organizačných jednotkách š. p. LESY SR a Polície SR.

Využívanie monitorovacích zariadení v podmienkach Odštepneho závodu Trenčín nie je ničím výnimočným. Zariadenia sa bežne využívajú na monitorovanie zveri v súvislosti s realizáciou poplatkových poľovníckych akcií a v súvislosti s odchytom živej zveri. Rovnako sa využívajú v lesníckej prevádzke na monitoring technických zariadení – závor na LDS, odvozných miest a lesných ciest. Sú operatívne umiestňované na základe odôvodnených požiadaviek vonkajšej prevádzky.

Týmto by sme sa chceli poďakovať všetkým zainteresovaným za ich profesionálny prístup k ochrane majetku organizácie.

Jarmila Hatalová,
OZ Trenčín



O chove včiel opäť v Oravskej Polhore

Oravská Polhora. V piatok, 23. februára 2018, sa v Oravskej Polhore uskutočnil Druhý edukačný seminár cezhraničného projektu spoločného vzdelávania o chove včiel.

Odštepny závod Námestovo v spolupráci s odborom projektov EÚ a cezhraničným partnerom z Poľska pripravili projekt „Spoločným vzdelávaním o chove včiel pre uplatnenie v praxi v Beskydách“. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ako aj štátneho rozpočtu v rámci Programu INTERREG V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020.

V piatok, 23. februára sa opäť stretli lesníci z OZ Námestova, ich kolegovia z Poľska, ale aj študenti z okolitých stredných škôl. Prišli aj v čase jarných prázdnin, keď sa mohli lyžovať, či inak tráviť svoj osobný čas.

Druhý edukačný seminár viedol Róbert Chlebo. Prednášku rozdelil do niekoľkých okruhov: biológia, morfológia a anatómia včely, úľová problematika a včelia pastva. Témy boli tak pútavo odprezentované, že si všetci účastníci zapamätajú zloženie

včelstva a jeho funkcie, čo sú to mladúšky, lietavky, robotnice, trúdy, a aký život má včelia matka – kráľovná, a aký dlhý život včely majú, ako si spoločne v úli nažívajú. Vedeli ste, že včely vnímajú len bielu, žltú a modrú farbu, a potom také spektrum, ktoré už ľudské oko nevníma? Že červená farba kvetov je pútač pre motýle a nie pre včely? Že včely medonosné opelia 70% všetkých kvetov? Že život bez včiel je nepredstaviteľný?

Pútavým rozprávaním docenta Chleba a krátkymi videami zo života včiel aj druhý edukačný seminár splnil svoj cieľ. Účastníkov obohatil nielen o rozšírenie, či utvrdenie si informácií, ale aj o získanie nových poznatkov.

Aj tentokrát platilo: „Z včelárstva som sa naučil prírodu viac poznať a viac milovať, než z mnohých kníh učeních“ (J. A. Komenský).

Dana Kmeťová
Odbor projektov EÚ



Prednášajúci doc. Ing. Róbert Chlebo, PhD. (foto: Nikoleta Nozdrovická)



Slovensko-maďarská zelená spolupráca

Pokračovanie projektu obnovy prirodzených lesov prinavrátí späť pôvodné duby a buky, no prinesie so sebou aj nezvyčajné novinky.

Program cezhraničnej spolupráce Interreg je mnohým lesníkom dobre známy. Je kľúčovým nástrojom Európskej únie na podporu spolupráce medzi partnermi z rôznych krajín a lesníci štátneho podniku sa stali jeho aktívnou súčasťou. V minulosti (programovacie obdobie 2007 – 2013) zrealizovali viacero úspešných partnerských projektov. Jedným z nich bol aj projekt „Spoločne pre prirodzené lesy v pohorí Börzsöny, Cserhát, v Štiavnických vrchoch a Krupinskej planine“ (2012 – 2014). V tomto roku štátny podnik LESY Slovenskej republiky, Odštepny závod Levice, spolu s maďarskými lesníkmi z IPOLY ERDŐ Zrt. odštartovali druhý diel spolupráce a spustili dvojročný cezhraničný projekt „Spoločné napomáhanie prirodzeným lesom“. Stalo sa tak oficiálne na spoločnej úvodnej tlačovej konferencii 13. marca 2018 v sídle závodu v Leviciach.

Konferencie sa zúčastnil László Kiss, generálny riaditeľ akciovej spoločnosti Ipeľské lesy (Ipoly Erdő Zrt.), Ákos Gábor Ugron, zastupujúci štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva Maďarska a generálny riaditeľ štátneho podniku LESY Slovenskej republiky Marian Staník. Široká verejnosť bola prostredníctvom zástupcov médií informovaná o podrobných detailoch projektu. Postarali sa o to projektoví manažéri oboch strán Zoltán Pintér a František Král. Práve náš vedúci odboru projektov EÚ, František Král, vo svojom príhovore zdôraznil zaujímavý fakt: kým iné projekty starnú a strácajú na hodnote, tento projekt je presný opak: čím je starší, tým je jeho hodnota vyššia vplyvom rastu našich prírodných hodnôt – lesov.

K vypracovaniu projektu viedol oboch partnerov podobný problém. V lesoch levického závodu, ako aj v Ipoly Erdő Zrt. zaznamenali výrazné zníženie zastúpenia pôvodných listnatých drevín. Duby a buky ustupujú hrabom, agátom či jaseňom. Partneri sa preto rozhodli, že v rámci projektu zastabilizujú ohrozené lesy v oblasti Štiavnických vrchov a Krupinskej planiny na strane slovenskej a v pohorí Börzsöny, a Cserhát v Maďarsku. Premenia ich na pôvodné, druho rozmanité, heterogénne a rôznoveké lesné porasty. Stabilizujú ich a postupne vytvoria zmiešané, biologicky bohato diverzifikované, ale predovšetkým ekologicky stabilnejšie porasty. Pridanou hodnotou realizácie projektu bude dobudovanie turistickej infraštruktúry



v lokalite Počúvadlo a v maďarskom Romhány - Csóvár, čím zvýšia atraktivnosť a návštevnosť regiónu. Cieľom lesníkov na oboch stranách je chrániť stabilitu prirodzených lesov, aby dokázali dlhodobo naplniť všetky funkcie lesa.

Na Slovensku sa projekt bude realizovať na území štyroch lesných správ levického závodu s plochou 560 hektárov. Vykoná sa vyžínanie, odstránia sa plevelné a nežiadúce dreviny a ochránia sa nárusty pôvodného duba a buka, obnovia sa ochranné oplôtky proti zveri. Obnovy sa dočká aj súčasný lesnícky náučný chodník Počúvadlo – lokalita

Lipová. Na 2,5 km dlhej trase pribudne drevený prístrešok, kamenné ohnisko, stojan na bicykle, lavičky, obnovia sa a doplnia sa informačné tabule. Zaujímavosťou bude turniket evidujúci počet návštevníkov. Vyhodnotí návštevnosť chodníka, ktorá by mala presiahnuť počet 1500 osôb ročne.

Plánovaný rozpočet finančných nákladov je 778-tisíc eur, z čoho 85 percent, teda približne 661-tisíc eur bude financovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Projekt plánujú ukončiť v závere roka 2019.

Miriám Turayová
LDM Zvolen

Novým predsedom Slovenskej lesníckej komory sa stal Milan Dolňan

Slovenská lesnícka komora (SLsK) má od 22. marca nové vedenie. Valné zhromaždenie SLsK za nového predsedu zvolilo prezidenta Združenia obecných lesov Slovenskej republiky a bývalého podpredsedu SLsK Ing. Milana Dolňana, ktorý po dvoch funkčných obdobiach nahradil odchádzajúceho Jaroslava Šuleka.

Zmeny nastali aj v predstavenstve, kde vzhľadom na počet hlasov obhájila post podpredsedníčky kontrolórka š. p. LESY SR Mária Biesová, druhým podpredsedom sa stal dekan Lesníckej fakulty Viliam Pichler. Podnik LESY Slovenskej republiky budú v predstavenstve zastupovať aj Peter Zima a Ľuboslav Mika. Pomerne rovnomerne sú v predstavenstve zastúpené aj ďalšie lesnícke subjekty. Štátne lesy TANAPu majú v predstavenstve Jána Marhefku, Vojské lesy a majetky Zuzanu Balandovú, štátna správa Máriu Antalovú, školstvo má svoje zastúpenie v osobe riaditeľa SOŠ Banská Štiavnica Miroslava Ďuroviča, NLC reprezentuje Milan Sarvaš a súkromný sektor Jozef Spevár.

Valné zhromaždenie SLsK prinieslo niekoľko poznatkov. Po prvé to bol pomerne značný záujem členov komory, ktorý sa pretavil do vysokej účasti. Prišlo takmer 300 delegátov. Za ďalšie to bola masová nespokojnosť diskutujúcich s mediálnym obrazom slovenského lesníctva a obmedzenými možnosťami Slovenskej lesníckej komory. Pravda je, že približne 400 fyzických a právnických osôb oponentov ani partnerov pri rokovaní neohúri, hoci je členom SLsK aj štátny podnik LESY SR obhospodarujúci viac ako 40 % lesného fondu Slovenska. Tiež celkový ročný rozpočet komory hlboko pod 40.000 € nedáva veľa možností na prezentáciu a podporu



lesníctva. Objavili sa však aj niektoré pripomienky do vnútra lesníckeho stavu.

Profesor Milan Saniga upozornil, že lesníctvo sa nachádza na pomyselnnej križovatke a je na lesníkoch, akou cestou sa vydajú. Za extrémne dôležité problémy označil rozpad borovicových porastov na viatych pieskoch Záhoria, vysoké stavy zveri, chýbajúce dubové porasty, rozpad smrekových porastov, chýbajúce podsadby či nedofinancovanie PSOL.

Bývalý riaditeľ OZ Biomasa Ján Farkaš upozornil okrem iného aj na príklad lesníkov z Nemecka, kde presadili myšlienku, že „zver musí slúžiť lesu.“ Navrhol, aby SLsK presadzovala zmenu zákona tak, že ak škody

zverou presiahnu únosnú mieru, môže majiteľ lesných pozemkov zrušiť zmluvu o prenájme poľovných pozemkov s užívateľom poľovného revíru a množstvo zveri vo vlastnej réžii regulovať. Ďalší z diskutujúcich, odborný lesný hospodár súkromných vlastníkov Vladimír Novodomský upozornil, že ak štát chce, aby aj na súkromných pozemkoch bolo zabezpečené odborné obhospodarovanie, musí v budúcnosti zabezpečiť financovanie odborných lesných hospodárov.

A ako sa na problémy lesníctva a výzvy pre Slovenskú lesnícku komoru pozerá jej nový predseda Milan Dolňan?

Čo považujete v súčasnosti za najväčšiu výzvu pre lesníctvo?

Napriek našim snahám sme sa s lesníctvom dostali do defenzívy, možno až na dno. Po viacročnej snahe zainteresovaných oponentov dnes na Slovensku môže byť smelo prezentovaná myšlienka o prevzatí správy území národných parkov pod inštitúcie ochrany prírody. Samozrejme, predchádzala tomu príprava v podobe kritiky vysokých ťažieb, vývozu dreva, ťažieb v NP, kriminalizácia nášho stavu. Okrem iného to spôsobilo v lesníctve apatiu a zvyk na nedobrý stav a upúšťanie z nárokov na poriadnu robotu.

My dobre vieme, že za väčšinou kritizovaných skutočností stojí niekto iný. No verejnosť to vníma po svojom. Stokrát opakovaná lož sa javí ako pravda. Ale lož je lož a pravda je pravda. Nič medzi tým neexistuje. Tomuto viacročnému spindoktoringu, čo je technika jednostranného a zaujatého predkladania informácií verejnosti, sme nevenovali náležitú pozornosť. Nereagovali sme na to, alebo len nekoordinovane. Boli sme presvedčení, že robíme správne to, čo nám vyplýva zo zákona o lesoch a schválených lesných hospodárskych plánov, a vyrieši sa to. To vždy neplatí, najmä, ak záujmová skupina pokračuje v ataku a spoločnosť je značne zmanipulovaná.

Navyše dochádza k dosť náhlejšej zmene hodnôt spoločnosti. Mlieko v šaktuliach sa nakupuje v obchodnom reťazci a drevené výrobky tiež. Práca a výroba je potláčaná oddychovými aktivitami a vyzdvihovaním sprievodných externalít – zvieratká, kvietky, kde lesný traktor nemá miesto. Väčšina hlavne mestského obyvateľstva si sebecky neuvedomuje potrebu starostlivosti o prírodu a les. Kto vie krajšie rozprávať aj klamať, má pravdu a podporu. Kým je všetkého nadbytok, i výrobkov z dreva, spoločnosť si neuvedomuje potrebu obhospodarovania lesa. Ona nevidí, že výsledkom práce lesníka



nie je drevo, ale zelený les. Les, o ktorý sa treba starať, vychovávať ťažbou a raz ho aj obnoviť.

Aké úlohy čakajú nové vedenie Slovenskej lesníckej komory?

Zlý je náš postoj nevnímať si okolie a myslieť si ako v minulosti, že spoločnosť nás potrebuje. Nepomôže ani poctivo a bezchybne vykonávať svoju prácu, robiť lesníctvo tak, ako sa má, neprispôsobovať sa módnym trendom. Naopak, treba okrem poriadnej roboty pracovať s verejnou mienkou, verejnosťou a prispôsobovať sa potrebám spoločnosti. K tomu vedie viac ciest. Edukačná činnosť, prieskumy potrieb, podpora aj finančná mimoprodukčných funkcií lesa, keďže si ich spoločnosť žiada, strategicky prehodnotiť výšky ťažieb, vývozu dreva, ale aj včasné spracovanie kalamít a tým zníženie ťažieb všade, ale najmä v NP. Dokázať obciam a občanom, že o les sa vieme postarať, a to i z hľadiska ochrany prírody aktívnym manažmentom. Dokázať, že to vieme a máme na to potrebné vzdelanie, skúsenosti i vytvorené štruktúry. Štruktúry odborné, nezávislé, fungujúce so zázemím v podobe budov i technického vybavenia a za desiatky

Budeme pokračovať v oslovovaní členov v radoch štátnych inštitúcií aj neštátnych lesov a záujmových združení. Podpísané Memorandum o spolupráci vo Vyšnej Boci nás k tomu vzájomne zaväzuje. Spoločne a jednotne, samozrejme pri zachovaní vlastnej suverenity, riešiť záujmy lesníctva. Postupne sa názorovo zjednocujeme na predkladanom znení nových zákonov o lese, ochrane prírody a poľovníctve. Nechceme len schôdzovať, ako niektorí hodnotia komoru. Chceme určovať smerovanie lesníctva a reagovať na aktuálne otázky spoločnosti. Vysvetľovať opodstatnenosť a potrebu lesníctva i v dnešnej dobe na Slovensku. Uľahčovať vlastníkom a obhospodarovateľom lesov riešiť aktuálne problémy. Najlepšie riešiť ich v predstihu.

Hneď začiatkom apríla na prvom zasadnutí predstavenstva SLsK doplníme plán práce o aktivity – aktívny prístup na besedách po Slovensku, rozhlasových reláciách, podpore talkshow, v edukatívnej činnosti, novej projektovej podpore, pokračovaním spolupráce so Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou ako silným partnerom, riešenie aktuálnych problémov na konferencii Gemerského regionálneho združenia neštátnych lesov, výmena poznatkov na kon-



rokov prepracovaný systém optimalizovania výnosov a nákladov. Vplyvy inak vyznievajúce nie sú chyby lesníkov a lesníctva. To znamená, že kým budeme môcť, dokážeme najlakejšie a najefektívnejšie spravovať lesnú krajinu našej vlasti.

Chcem všetkým členom aj hosťom poďakovať za rekordnú účasť na valnom zhromaždení SLsK ako aj za aktívny prístup. A vo svojom mene, ako i v mene novo zvoleného predstavenstva za podporu. Aktívny prístup členov nás mobilizuje.

Aj v diskusných príspevkoch na valnom zhromaždení zaznelo veľa podnetných návrhov, s ktorými sa predstavenstvo SLsK bude zaoberať a presadzovať ich do života. Podnety od členov sú prospešné a budem rád, keď budú prichádzať i v období medzi valnými zhromaždeniami.

Slovenská lesnícka komora má pomerne malú členskú základňu. Plánujete propagáciu tejto inštitúcie, aby pritiahla viac lesníkov?

Viacrát odznela potreba zvýšenia členskej základne fyzických a právnických osôb. Je to cesta, ak má sila komory narastať.

ferencii českého SVOLu, pokračovanie spolupráce so ZMOSom a po lesníckych dňoch aj hromadná akcia v Bratislave v spolupráci so štátnymi a neštátnymi lesníkmi.

Na to všetko sú potrebné financie na cestovanie, získavanie a odovzdávanie informácií, právne a odborné služby. Aktuálne a relatívne bezbolestne do konca apríla je možné získať zdroje na činnosť z 2 % daní zamestnancov. Mnohí podporujú šport, kultúru. I to treba. No nám dnes ide o záchranu podstaty lesníctva, lesníckeho stavu, nášho živobytia, ale aj možnosti vykonávať povolanie, ktoré máme radi. A to by mohla byť priorita. Pomôžme si a prestaňme nariekať nad nie dobrým stavom. Prejavme každý z nás aktívny prístup, prípadne oslovme ľudí z nášho okolia. Veď lesy slúžia všetkým občanom a zadarmo. Chceme ich mať pekné, zdravé, tak pre to môžeme teraz niečo urobiť.

Robiť to je základ dobrého fungovania našej komory. Keď budeme aktívni a iniciatívni, aj oponenti budú musieť postupne kapitulovať, aj spoločnosť pochopí a uzná „Pravdu o lese“ a k pravde sa pridá. Lesu zdar!

Ďakujem za rozhovor

Prečo som členkou Slovenskej lesníckej komory?

O činnosti Slovenskej lesníckej komory (SLsK) som sa dozvedela od kolegyň – členiek SLsK, ktoré sa pravidelne raz ročne stretávali na stretnutí žien-lesníčok, spojenom s odbornými exkurziami na rôznych odštepných závodoch š. p. LESY SR, ale aj v iných lesných podnikoch Slovenska. Príhlásila som sa za členku SLsK a zúčastnila sa už na viacerých akciách organizovaných komorou. Raz ročne sa stretnú členovia na valnom zhromaždení členov SLsK a vždy je to spojené s podnetnou diskusiou, lebo členmi, ktorých je v súčasnosti okolo 460, sú nielen zamestnanci LESY SR, š. p., ale aj lesníci z iných subjektov v rámci celého Slovenska, ktorí zastupujú viac ako 4000 ľudí pracujúcich v našich lesoch.

Na poslednom valnom zhromaždení SLsK boli aj mnohí bývalí zamestnanci podniku LESY SR a iných lesných podnikov – dôchodcovia, ktorých poznáme ako uznávaných odborníkov z lesníckeho prostredia a z ich diskusných príspevkov sme vycítili oprávnenú obavu o budúcnosť slovenských lesov. Oni pracovali v časoch, keď ešte štát podporoval lesníctvo rôznymi formami, či už pestovnú činnosť z fondu zveľadovania lesa, alebo dotáciami budovanie lesných ciest a iného majetku. Vtedy nebolo až toľko nepriateľov lesa – či už v podobe škodcov, prírodných živlov – a lesy boli len štátne. No neskôr sa slovenské lesy rozdelili na štátne a súkromné. Rozdelili sa pozemky, porasty, ale hospodárenie v lese v súlade s PSL sa týka všetkých rovnako bez ohľadu na formu vlastníctva...

Čo najviac spája členov SLsK zo štátneho aj neštátneho sektora? Je to spoločný odborný postup pri riešení lesníckej legislatívy, rokovanie s MPRV SR, obrana proti mediálnym útokom tzv. ochranárov, ktorí jednostranne zavádzajú verejnosť o zlej práci lesníkov. Určite nám všetkým zamestnancom to nie je jedno, čo o nás píše, o čom sa diskutuje, ba potrebujeme čím ďalej tým viac presvedčať verejnosť o správnosti našich postupov vo vzťahu k zachovaniu lesov. SLsK má čím ďalej dôležitejšie úlohy v rámci celého lesníctva na Slovensku. Zaslúžila by si, aby sa zvýšil počet jej členov, čo by ju posilnilo v rokovacej pozícii so štátnymi orgánmi.

Vstúpiť do SLsK môže zamestnanec podniku, ktorý má záujem dozvedieť sa viac o riešení problémov lesníctva. Všetky potrebné informácie nájde na webovej stránke SLK www.slk.sk. Ako je uvedené v „editoriále“ – v jednote je sila.

Janka Jagerčíková
Odbor účtovníctva

Lesy, lyže, hrnček (LESY SKI CUP)

„Lesy, lyže, hrnček,“ lebo vraj na Slovensku po lesnícky ☺ ... Nestihli sme sa ani zasmiať a už je aj dolyžované. Lyže striedajú zalesňovacie motyky, palice sa vymieňajú za sadeničky a zjazdovky za lesné porasty ☺. Lesník sa proste nestihne nudiť. Veď ešte len nedávno, presnejšie 20. januára 2018, sme na Čertovici odštartovali prvé kolo druhého ročníka LESY SKI CUP Horehronskej ligy v zjazdovom lyžovaní.

Po troch týždňoch sme sa prelyžovali cez druhé kolo na Polomke 11. 2. 2018 až na Donovaly. Tam sa 3. marca konalo tretie kolo a odbitím polnoci sa súťaž premiestnila na Šachtičky. Tie hostili štvrté kolo a tiež aj finále tejto regionálnej lesnícko-športovej súťaže.

A aký bol tento ročník? ... Mimoriadne studený, keďže teplota počas každých pretekov atakovala -7°C , ale plný športového nadšenia, súťaživosti, pretekárov, fanúšikov, ale aj lesných pedagógov. Nechýbali ani zástupcovia štyroch klubov, vďaka ktorým sa Horehronská liga v zjazdovom lyžovaní mohla pred rokom odštartovať.

Nešetřilo sa ani súťažnými kategóriami. V dvanástich kategóriách sa počas štyroch kôl objavilo na trati 490 pretekárov. Najviac zastúpené boli mladšie predžiačky v celkovom počte 78 pretekárov, za nimi sa umiestnili mladší predžiaci v počte 70 pretekárov a trojku najzastúpenejších kategórií doplnila šesťdesiatka pretekárov z kategórie OPEN muži. Výsledky pretekov si môžete pozrieť na stránke www.lesycup.sk.

Najlepší pretekári boli ocenení, a to nielen počas finále, ale aj počas jednotlivých kôl. Tí najlepší si však svoje ocenenia mohli prevziať aj z rúk generálneho riaditeľa štátneho podniku LESY SR Mariana Staníka.



„Veľmi ma teší, že toto športové podujatie sa teší takému vysokému záujmu. Keďže lesníctvo, lyžovanie a bežkovanie z historického

hľadiska neodmysliteľne patria k sebe, som rád, že som mohol stáť pri realizácii myšlienky LESY SKI CUP, ktorá sa zrodila počas môjho pôsobenia v štátnom podniku. Z tohto miesta vám sľubujem, že štátny podnik bude aj v nasledujúcich rokoch realizovať a podporovať toto podujatie a ďalšiu sezónu odštartujeme aj bežkárske preteky, na ktoré Vás už teraz srdečne pozývam.... LESU a lyžovaniu ZDARI!“ Týmto slovom ukončil generálny riaditeľ druhý ročník a my, lesní pedagógovia, sme si atmosféru všetkých pretekov mohli vychutnať na vlastnej koži.

Zároveň ďakujeme všetkým kolegom z OZ Beňuš a OZ Slovenská Ľupča, ako aj ostatným kolegom za aktivity lesnej pedagogiky, ktoré na toto podujatie priniesli, i občerstvenie, o ktoré sa postarali, a všetci si už teraz chystáme lyže a ďalšie veci na tretí ročník. Veď do tretice všetko dobré ☺.

-as-

Lesná pedagogika v letnom tábore pre deti s Downovým syndrómom

Združenie Down v Leviciach v spolupráci so Spojenou školou internátnou v Leviciach každoročne organizuje detský letný tábor pre deti s Downovým syndrómom. Počas dvoch letných týždňov sa týmto deťom intenzívne venujú špeciálni pedagógovia, asistenti a tiež lesní pedagógovia z OZ Levice. Hoci tento článok vznikol na základe staršieho zborníka z konferencie o tomto ochorení, naši lesní pedagógovia sa budú venovať deťom s Downovým syndrómom na ich letnom tábore aj v tomto roku.

LESNÁ PEDAGOGIKA S DOWNIKMI

Niekoľkoročnou táborovou aktivitou, na ktorú sa Slniečka vždy veľmi tešia, je



stretnutie s lesnými pedagógmi Máriou Vlčákovou a Petrom Grófmom s našimi táborníkmi (famiálne s tetou Majkou a ujom Peťkom).

Lesná pedagogika svojimi aktivitami dopĺňa vedomosti o životnom prostredí, jeho ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji. Prostredníctvom lesnej pedagogiky sa LES stáva predmetom i didaktickým nástrojom výučby, so zameraním na fyzické poznávanie.

Downov syndróm patrí k najbežnejším chromozomálnym poruchám a je najčastejší z vrodených syndrómov. Vyskytuje sa vo všetkých etnických skupinách. V priemere sa v rámci Slovenska narodí ročne 30 - 50 detí s Downovým syndrómom.

Zdroj: Zborník METES (Motivation, Education, Trust, Environment, Safety) Bojnice 2016

-vr-

Absolútnymi víťazmi Venerovského memoriálu sa stali manželia Machyniakovci

Koncom marca si na Štrbskom plese opäť po roku lesníci zmerali sily v behu na lyžiach, strelbe a obrovskom slalome. Okrem všetkých druhov počasia od slniečka až po hmlu a sneženie priniesol už 54. ročník Venerovského memoriálu niekoľko zaujímavostí.

Výsledkovej listine v kombinácii tak, ako pred rokom, dominovali Andrea a Ľubomír Machyniakovci z podniku LESY SR. (Inokedy budú z OZ Čierny Balog a OZ Slovenská Ľupča, no nateraz sme si ich privlastnili všetci J.) Machyniakovci však neboli jediní zástupcovia LESOV SR na stupňoch víťazov.

Tretia v absolútnej klasifikácii kombinácie žien skončila Dana Kráľová, svoju kategóriu 60 – 70 rokov v kombinácii aj v zjazde vyhral Dušan Gerek. V jednotlivých vekových kategóriách v behu na lyžiach so strelbou si prvenstvo okrem Andrey Machyniakovej a Dany Kráľovej odniesli Martin Kováčik a Ľuboš Lonský.



O tom, že záujem o Venerovského memoriál neustále rastie, svedčila štartovná listina. Zo 114 prihlásených pretekárov sa na trať 26. a 27. marca reálne postavilo viac ako 100, čo je podľa usporiadateľov zo Štátnych lesov TANAPu jedna z historicky najvyšších účastí. LESY SR s viac ako 40 zástupcami boli samozrejme najväčšou výpravou. Okrem slovenských pretekárov sa na štart postavili aj zástupcovia lesníckych inštitúcií z Maďarska a Česka. O tom, že sa lesníci z Čiech a Moravy vedia lyžovať, sme sa mohli presvedčiť už v minulých ročníkoch a svoju kvalitu potvrdili okrem iného aj druhým miestom v absolútnej klasifikácii žien (Monika Bláhová – Lesy ČR) a tretím miestom v klasifikácii mužov (Zdeněk Melša – Lesy ČR). To, že sa na stupne víťazov dostane aj zástupca maďarských štátnych lesov (2. miesto v slalome najmladšej kategórie mužov – Gábor Szenthe – Pilisi Parkerdő), čakal však málokto.

Počasia v tomto roku lesníkom prialo. Po dvoch rokoch umožnilo odjazdiť obe kola obrovského slalomu, hoci v druhom kole už sa museli pretekári popasovať s pomerne hustým snežením. Na rozdiel od predchádzajúcich ročníkov však bolo vidieť ďalej ako po nasledujúcu bránku.

História Venerovského memoriálu sa začala písať vo Vysokých Tatrách v roku 1947. Preteký dostali názov po lesnom inžinierovi, taxátorovi Ing. Dmitrijovi Venerovskom, ktorý sa zapojil do SNP a padol na Podsuchej nad Ružomberkom. Niektoré zo starších ročníkov sa konali mimo Vysokých Tatier. V roku 1951 to bolo v Špindlerovom Mlyne, v roku 1955 v Novom Meste na Morave, v roku 1970 v Banskej Bystrici. Všetky ostatné preteký však boli zorganizované v kolíske svojho vzniku.

-VR-

50 ročník EFNS

V biatlonovom areáli v Antholzi (južné Tirolsko) si od 28.1 do 3.2 zmeralo sily cez 1200 lesníkov na jubilejnom 50. ročníku Európskych lesníckych lyžiarskych pretekov. Do Antholzu, na známom mieste, kde sa pravidelné odohrávajú športové zápasia Svetového pohára v biatlone, pricestovali športovci z 21 krajín. Súťaž prebiehala na tratiach Tour de Ski medzi Cortina d'Ampezzo a Dobbiaco, s malebnou panorámou Dolomitov. Slovensko reprezentovala 52-členná skupina, z toho 17 zamestnancov š. p. LESY SR.

Účinkovanie slovenskej reprezentácie: „V tvrdej konkurencii športovcov z alpských a škandinávskych krajín dosiahla naša lesnícka reprezentácia pekné výsledky: Z. Dvorščáková bola vo svojej kategórii na 1. mieste. Potešilo nás 8. miesto A. Machyniakovej, 10 miesto J. Kučeríkovej, 11. miesto D. Kráľovej aj 27. miesto M. Mojžišovej. Z výkonov mužov si zaslúži spomenúť 12. miesto L. Machyniaka, 14. miesto D. Gereka a 36. miesto J. Ledekého. V štafete žien nad 50 rokov Slovenky obsadili 7. a 11. miesto a do 50 rokov 15. miesto. V štafetách mužov nad 50 rokov naši pretekári vybojovali 13. miesto a 52. miesto, v štafete do 50 rokov 27. a 44. miesto.“

Marián Jagerčík



Vrecko nápadov naberá na objeme

S prírodou v srdci, vo vrecku i doma. Tak nejako to funguje v živote lesníkov, lesných pedagógov, poľovníkov, milovníkov prírody a všetkých, čo sa zúčastnia na aktivitách lesnej pedagogiky. Pretože odtiaľ nikto neodchádza naprázdno. Popri množstve informácií dostane každý zvedavec možnosť si niečo sám vyrobiť a pritom použiť to, čo príroda, ale aj výdobytky modernej doby ponúkajú. A my sa to všetko snažíme postupne uložiť do nášho vrecka nápadov. Teraz si však treba dať pozor, aby sa nám nerozlietalo a nerozliezlo po okolí...

Drevené operence

Každý návštevník prírody na vlastné uši zisťuje, že v lese to zvukmi operencov doslovne vri. Pôvodcu zvukov, ktoré zachytia naše uši, však nie vždy dokáže zachytiť aj náš zrak. A popravde, ani rozpoznávanie lesných operencov nie je až také jednoduché. Najlepší spôsobom, ako na to, je spoznať najskôr výzor jednotlivých druhov, a až potom sa učiť rozpoznávať ich spev a zvuky. Aby to bolo zábavnejšie, pripravíme si fotografie lesných operencov. Náročnejšie, ale o to zábavnejšie, je vyrábanie drevených napodobenín (karikatúr) týchto druhov podľa originálov. Potom môžeme mať Lesoučebňu či triedu plnú takých druhov, ktoré by sme v prírode na jednom mieste iste nevideli. Dravec vedľa spevavca, predátor vedľa koristi... Všetko, čo pri tom budete potrebovať, nájdete na priloženom obrázku.



Na krídlach z drevičok

Informáciu o tom, koľko rokov poletuje *Dreváčik lesný* po našich lesoch, sme už hodili do vrecka nápadov spolu s týmto lesným motýľom, no zabudli sme tam pridať aj *Drevičkáríka lesného*. Že ste o ňom ešte nepočuli? Tak potom sa vyberiete do lesa asi vždy neskoro. Tento veľmi vzácny motýľ, obývajúcí okraje lesov (ekotony) má veľmi zaujímavý životný cyklus. Iste viete, že motýľom sa počas ich života opotrebúvajú krídla a po viacerých dňoch poletovania v prírode

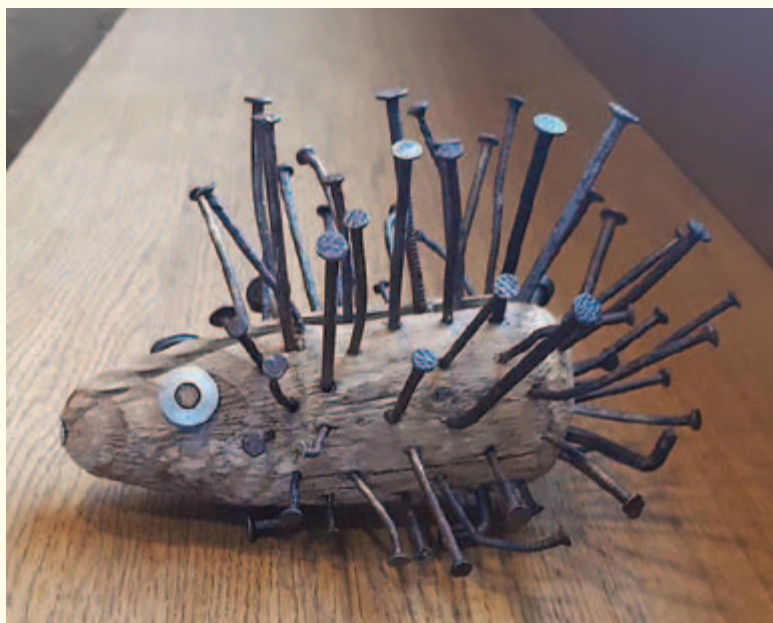
sú „otrhané“, doslovne by sa dalo povedať, že sú z okrajov ich krídel franforce. U *Drevičkáríka lesného* sa vytvoril mechanizmus, ktorým sa proti opotrebovaniu bráni. Počas svojho života totiž zhadzuje opotrebované časti krídel, pričom mu dorastajú nové. Ich kúsok potom môžete objaviť na rôznych miestach v lese, len sa treba pozorne pozeráť pod nohy. Ak ich zozbierate, máte jedinečnú možnosť vyrobiť si 3D fotografiu tohto vzácného motýľa. Dávajte však pozor, aby ste nezlepili časti z viacerých *Drevičkáríkov*. Aby

ste sa tomu vyhli, skúste zbierať iba drevka, ktoré sú podobné svojou štruktúrou dreva.

„Klincojež lesný“

Keď už budete pozeráť popod kríčky, možno zazriete aj okatého tvora s veľkými smutnými očami, ktorý počas zimy pre zatiaľ nevysvetliteľné dôvody prišiel o svoje ihličie. Ale šikovný majster vie pomôcť v každej chvíli. Stačí kladivo, za hrst klincov a už sa stačí len pozeráť na šťastného *Klincoježa*.

-as-



Obzretie sa za poľovníckou sezónou 2017/18

Čas poľovačiek uplynutím posledného dňa januára bol v revíroch štátneho podniku LESY Slovenskej republiky ukončený (až na niekoľko výnimiek) a nastal čas bilancovania a vyhodnocovania dosiahnutých výsledkov.

Ako každého správneho hospodára i nás zaujíma, čo sa podarilo v poľovníckej sezóne 2017/18 dosiahnuť, čo sa podarilo z plánov naplniť, ako sa splnil plán lovu poľovnej zveri.

V tej poslednej poľovníckej sezóne štátny podnik obhospodaroval 88 poľovných revírov na výmere poľovnej plochy 339.058 ha. Za posledné roky je to najvyšší počet poľovných revírov ako i plocha, ktorú poľovnícky štátny podnik obhospodaruje. Ich obhospodarovaním má štátny podnik v rukách udržanie početnosti poľovnej zveri na úrovni, ktoré sú na úrovni normovaných kmeňových stavov. Je totiž ľahšie cílenými zásahmi udržiavať uspokojivú vekovú štruktúru najmä samcov, ako i správny pomer pohlavia, aj keď zver hranice poľovných revírov nepozná a často sezóne migruje. Cíleným udržaním

stavov poľovnej zveri na úrovni normovaných kmeňových stavov štátny podnik, ako užívateľ poľovných revírov predchádza škodám na lesných porastoch, čo sa priaznivo odráža pri pestovaní lesa.

Z ekonomického hľadiska štátny podnik v roku 2017 dosiahol hospodársky výsledok z výkonu 241 – poľovníctva vo výške 1 711,15 tis. € s medziročným nárastom o 178,07 tis. €. Priame náklady predstavovali v poľovníctve 2 061,90 tis. € (medziročný nárast 12,64 tis. €) a výnosy predstavovali 3 773,05 tis. € (medziročný nárast 190,71 tis. €).

Plnenie plánu lovu v revíroch štátneho podniku bolo na úrovni 84,24 % (nárast oproti predchádzajúcej sezóne o 0,64%). Pri jelenej zveri bolo plnenie plánu lovu 89,57 %, danielovej zveri 82,27 %, muflonovej zveri 82,97 %, srnčej zveri 74,19 %, diviacej zveri 82,77 %. Poplatkoví poľovnícki hostia ulovili 422 ks jeleňov, 86 ks danielov, 102 ks muflónov, 170 ks srncov, 1565 ks diviacej zveri, 1236 ks „holej zveri“ (jelenica, jelienča, danielica, danielča, srna, srnča, muflónica,

muflónča). Poplatkový lov predstavoval z celkového plánu lovu v revíroch štátneho podniku 42,63 %.

Poľovné revíry v užívaní štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, navštívilo celkovo 1990 poľovníckych hostí a strávili v poľovných revíroch spolu 2972 poľovníckych dní. Pri individuálnych poľovníckych akciách to bolo 1083 poľovníckych hostí počas 2904 poľovníckych dní s úspešnosťou dosiahnutia úlovku 68,98 %. Pri spoločných poľovačkách to bolo 68 poľovníckych dní s 907 poplatkovými poľovníkmi.

Do nasledujúcej poľovníckej sezóny 2018/19 želá Odbor poľovníctva správne naplánovanie lovu poľovnej zveri s prihliadnutím na škody spôsobované zverou na lesných porastoch, veľa spokojných poplatkových hostí a významných trofejí, ktoré reprezentujú štátny podnik LESY Slovenskej republiky a poľovníctvo na Slovensku.

Patrik Michál
Odbor poľovníctva

Dražba dreva 2018 OZ Revúca a príbeh rekordného javora.

Po rokoch spracovania veternej kalamity Žofia, záverečných rokoch trvania PSL a obnovách PSL na rozhodujúcich listnatých lesných celkoch, prišli na rad obnovné ťažby. Tie sú zdrojom kvalitných sortimentov, ktoré treba patrične zhodnotiť na pravidelných jarných či jesenných dražbách dreva. S takýmto zámerom sme sa pustili do prípravy tej tohoročnej jarnej na OZ Revúca.

Uskutočnila sa v dňoch 13.-15. 3. 2018 na ES Tornaľa. Vzhľadom na neskorý štart ťažbovej činnosti a nepriaznivé počasie bol pôvodný odhad množstva ponúkanej drevnej hmoty na úrovni 180 m³, aj keď stromov mimoriadnej kvality vyznačených na ťažbu bolo podstatne viac. Vedenie OZ sa rozhodlo ísť cestou kvality: radšej menej, ale naozaj kvalitného dreva na dražbu, čo oceňovali aj zúčastnení dražitelia. Na pracovných poradách sme zdôraznili príležitosť lepšieho zhodnotenia drevnej hmoty a LS zareagovali. Ponúkli sme napokon celkom **338 ks v objeme 350 m³**. Dražby sa zúčastnilo 16 dražitelov, z ktorých bolo 12 úspešných. Celkovo sa vydražilo 326 ks v objeme 335 m³.

Výsledná štatistika hovorí, že námaha a vyvinuté úsilie stáli za to. Drevo bolo ponúkané



za cenníkovú cenu 72.209 €. Vydražené bolo za 109.951 €, čo je **nárast o 37.742 €.**

Štruktúra dreva na dražbe:

drevina	ponuka				vydražené				úspešnosť predaja	navýšenie	
	počet (ks)	objem (m ³)	vyvolávacia cena (€)	priemerné speňaženie €/m ³	počet (ks)	objem (m ³)	kúpna cena (€)	priemerné speňaženie €/m ³		(%)	(€)
Bk	79	117,91	9 020	76,50	79	117,91	12 132	102,90	100,00	135	3112
Bo	1	1,92	136	71,00					0		
Db	215	185,26	57 304	309,32	208	181,05	83 351	460,38	97,73	145	26047
Jh	25	23,43	3 505	149,59	25	23,43	12 593	537,49	100,00	359	9089
Js	14	12,46	1 367	109,72	14	12,46	1 874	150,41	100,00	137	507
Sc	2	3,28	361	110,00					0		
Sm	2	5,76	516	89,50					0		
spolu:	338	350,02	72 209	206,30	326	334,85	109 951	328,36	95,67	152	37742

Ponúknutých bolo aj päť kusov ihličnatých výrezov sm, bo, sc v objeme 10,96 m³, ktoré sa napokon nevydražili.

Rekordom dražby bol šesť metrový výrez javora horského s objemom 1,72 m³ z LS Muráň. Vyvolávacia cena bola 774 € za kus. **Vydražený bol za 7853,52 €, čo je 4566 €/m³!** Tento rezonančný javor s vlnkovou štruktúrou dreva bol vyhladený na LO Hrdzavé vedúcim LO Jozefom Sedlákom ako strom poškodený veternou kalamitou ešte v roku 2015. Nachádzal sa na odláhľom mieste ako ešte živý, ale nestabilný, napoly vyvalený, opretý v 45° uhle o susedný buk. Vedúci LS Muráň Milan Botto tušil jeho nesmiernu cenu, počkal so spracovaním kalamity na dražbu a vyvinul všetko úsilie, aby tento výnimočný javor bol primerane zhodnotený.

V tieni rekordného javora ostali duby za 690 €/m³, buky za 153 €/m³ a jasene za 198 €/m³...

Poďakovanie patrí všetkým, ktorí pochopili čaro takejto ekonomiky a prispeli k úspechu.

Ján Vavrek
riaditeľ OZ Revúca

Harmonika, folklór a kubíky

Lesníctvo? Nemenil by som!

Celý život som mal šťastie na dobrých kolegov aj na zaujímavú prácu.

Po prvý raz zobral do ruky harmoniku, keď mal päť rokov. Potajme, aby rodičia nevedeli. Zle totiž skryli vianočný darček. Odvtedy ho harmonika sprevádza celý život, aj keď ako hovorí: „Sú aj dôležitejšie veci. Napríklad rodina.“ Svoje rozhodnutie stať sa lesníkom nikdy neoľutoval. Celý život vraj mal šťastie na dobrých kolegov a zaujímavú prácu. Takto sa na svoj profesijný život pozerá lesník, hudobník, spevák a súčasný riaditeľ Odštepného závodu Čierny Balog, **Miroslav Pepich**.

Hra na harmonike je zaujímavá záľuba, no všetko má svoj začiatok. Kto ťa priviedol k tomuto nástroju?

Rodičia mi kúpili prvú harmoniku, keď som mal päť rokov. Vtedy neboli peniaze, tak nikto nerozmýšľal, že najskôr treba menšiu, potom väčšiu. Dostal som rovno takú, na akej hrávam aj dnes, 96-basovú. Rodičia ju skryli do skrine, ale náhodou som tam harmoniku objavil. A keď už som o nej vedel, tak som si na nej aj potajme skúšal hrať. Samozrejme, na Vianoce som sa tváril prekvapene... A keďže už bola harmonika pod stromčekom, tak mi hneď dali zahrať. Naskúšané som mal, tak som sa hneď chytil. Boli v šoku. „Azda bude ozaj nadaný!“ Ale potom som im prezradil, že už dva mesiace hrávam.

Takže začiatky boli v hudobnej škole?

Chodil som do hudobnej, ale ďalšia škola bola škola života. Už po krátkom čase som aj vystupoval. Otec bol stavbár, tak ma vždy



brával, keď boli nejaké oslavy, aby som im hral. Malý hudobný súbor, v ktorom som hrával, sme mali aj na základnej škole. Vtipné na tom bolo, že som na takú harmoniku ešte nedorástol. Vždy som mal dvoch chlapcov, ktorí mi harmoniku zozadu držali. V hudobnej škole nás však učili najmä klasiku a ešte ruské piesne. No mňa hlavne naše ľudovky

bavili. No tie som hrával iba podľa sluchu. Učítelia to hneď zistili, lebo tým som si vraj prstoklad kazil. Vravili mi: „Vydrž, aj k takému sa postupne dostaneš.“

Nakoniec som hudobnú školu šťastne ukončil, aj keď to nebolo vždy ľahké. Aj hokej, či futbal ma bavilo hrať. Niekedy som aj mesiac na hodiny neprišiel... a potom bolo treba žiacku knižku podpísať. Dva razy ma rodičia naspäť do hudobnej veru vrátili.

Tvoje vysokoškolské roky, to bol okrem štúdia najmä súbor Poľana. Vybrali si ťa v konkure?

Nie, to bola náhoda. Vravil som si, že v prvom ročníku nikam nejdem. Všetci nás strážili, že prvý ročník je najťažší. No ale! Bola nejaká oslava, tak sme spievali, a ani neviem kto, asi profesor Križo, ma počul. A hneď že: „Ty musíš ísť do súboru.“ A tak som zakotvil v speváckej zložke Poľana. Boli to pekné časy. Dobrá parta, niektorí z vtedajších spevákov a tanečníkov sú aj teraz naši kolegovia a moji dobrí priatelia. Tiež to bol aj spôsob, ako sa dostať do sveta.

Láska k folklóru ti zostala aj po škole.

Nie je to také jednoduché. Život prináša aj iné výzvy. Po škole prišlo prvé zamestnanie, s tým spojené poľovníctvo, rodina, a to bolo v tú chvíľu najdôležitejšie. Na ďalšie aktivity



nezostával čas. Hneď po škole za mnou prišli z folklórneho súboru Kýčera. Odmietol som, aj keď to niektorí neprijali s pochopením. Ale harmonika napriek tomu nezostala v kúte. Boli rôzne príležitosti, oslavy v rodine, v práci. Ponúkali mi tiež, aby som chodil hrať aj cudzím, ale to som odmietal. Nikdy som za hranie peniaze nezobral, bol a je to pre mňa „len“ koníček, bez povinností a záväzkov. Harmonika je krásna vec, ale neviem si predstaviť chodiť dvakrát týždenne na skúšky, vystúpenia, prípadne hrať na objednávky. Nemám ani potrebu sa predvádzať. Hrám, iba keď mám náladu a je aj dobrá spoločnosť. Boli už kadejaké časy. Niekedy má človek aj v práci či v súkromí ťažšie obdobie, a vtedy nehram. Už bolo aj také obdobie, že som možno rok harmoniku do ruky nechytal.

Od folklóru k lesníctvu

Folklor a harmonika sú súčasťou tvojho života, ďalšou významnou kapitolou je však lesníctvo. Prečo práve lesníctvo?

Asi najdôležitejší faktor, ktorý ma priviedol k tomuto povolaniu, bol môj starý otec, ktorý pracoval celý život v hore a aj to, že som detstvo trávil často na Balogu. K tomuto regiónu lesníctvo patrí. Aj moji rodičia na mňa vplývali, hoci rozhodnutie nechali na mňa. Druhou voľbou bola hutnícka škola v Košiciach. Svoje rozhodnutie však nelutujem. Celý život som robil vo svojej profesii, a z toho vyše 12 rokov správcu, čo boli najkrajšie lesnícke roky. Mám to šťastie, že som stále na Balogu, že som robil s ľuďmi, ktorí boli od srdca horári, a zároveň to boli veľmi dobré kolektívy ľudí.

Obrovská škola bola kalamita na Osrblí v roku 1996, kde som bol vtedy štvrtý rok správcom. Mávali sme na LS aj 30.000 kubíkov ťažby za mesiac. Obrovské množstvá dreva. Už vtedy po kalamite ma vtedajší riaditeľ Ing. Engler volal na závod, ale ja som si povedal, že z Osrblia odídem, až keď bude nielen ťažba, ale aj zalesňovanie ukončené. A to som si aj splnil. Takéto udalosti môžu človeka potopiť, ale na druhej strane má šancu niečo dokázať. Kalamity ma neopustili ani po príchode na ústredie OZ koncom roka 2004. Po kalamite v roku 1996 na Osrblí prišla ďalšia v novembri 2004. V rámci OZ Čierny Balog sme mali 235.000 kubíkov. Opäť sme celý rok ťažili iba polámané a vyvrátené stromy.

Od roku 2009 si s dvoma prestávkami riaditeľ OZ Čierny Balog, ktorý má na starosti aj prevádzku Lesníckeho skanzenu. Bol si ako vedúci výrobného úseku OZ aj pri jeho budovaní. Ako vnímaš toto lesnícke múzeum v prírode?

Jednoznačne pozitívne. Je to možnosť, ako prispieť k osvete a ukázať ľuďom lesníctvo v praxi. I keď je to práca navyše, to

musím priznať. Ale už sa budem opakovať, mal som šťastie na spolupracovníkov. Či už to bol Boris Pekarovič, alebo Michal Kofira, odviekli kusisko roboty. So skanzenom súvisí samozrejme aj Deň stromu. Keby sme nemali Deň stromu, ako riaditeľ by som mal pokojnejší spánok. Výsledok však doteraz vždy stál za to. Skanzen to však nie je iba Deň stromu. V priebehu roka ho navštívi približne 50.000 návštevníkov, a tým sa

treba venovať. Už od nastávajúcej turistickej sezóny im bude k dispozícii lesník ktorý bude sprievodca, lesný pedagóg a informátor zároveň. Väčšie využitie by tak mala mať aj nedávno dobudovaná lesoučebňa vo Vydrovskej doline.

Ďakujem za rozhovor

-vr-

Mali sme aj lesnícke zápalky

Po vzniku Uhorského kráľovského lesného riaditeľstva v Banskej Bystrici toto riaditeľstvo zrejme iniciovalo alebo priamo objednalo výrobu lesníckych zápaliek v tunajšej zápalkárni. Názov „ERDÉSZ GYUJTÓ“, v doslovnom preklade lesnícky zapalovač – vo význame lesnícke zápalky – bol umiestnený v dolnej časti nálepky. Ochrannou známkou bolo päť štylizovaných dubových listov v strede nálepky a po jednom žaludi v dolných rohoch, medzi ktorými bolo ešte slovo „IMPREGNÁLVA“ (impregnované). Údaj o výrobcovi zápaliek „BESZTERCZEBÁNYAI GYUFAGYÁR R. T.“ (Banskobystrická zápalková továreň R. T.) bol umiestnený v hornej časti nálepky. Podľa záznamu o výrobe z roku 1914 sa v zápalkárni vyrobilo 6942 debien po 10-tisíc škatuliek zápaliek a o rok neskôr to bolo už 9450 debien. Počas krátkej konjunktúry po prvej svetovej vojne zápalková továreň vyrábala aj na export, ktorý sa však postupne obmedzoval a v roku 1928 úplne zanikol.

V roku 1929 došlo k fúzii zápalkárni s firmou „SOLO – spojené československé akciové sirkárny a lučebné továrny“ so sídlom generálneho riaditeľstva v Prahe. V tom období sa opäť rozvinul široký export. V roku 1946 bola zápalkáreň v Banskej Bystrici znárodnená v prospech

národného podniku DREVOINDUSTRIA Bratislava, následne v roku 1949 prechádza do vlastníctva národného podniku ISKRA Banská Bystrica, a napokon od roku 1958 bola pripojená k národnému podniku SMREČINA Banská Bystrica. V roku 1970 v tejto zápalkárni nahradili dovtedajšie zápalkové škatuľky z drevených dýh kartónovými, čím sa skončila éra klasických zápalkových nálepiek. Táto zmena pravdaže nenadchla zberateľov zápalkových nálepiek (filumenistov).

Zápalkáreň n. p. SMREČINA v Banskej Bystrici bola v roku 1971 jediným závo- dom na výrobu zápaliek na Slovensku, pričom svojimi výrobkami v úplne pokrývala domáci trh. Z obdobia tlačenej nálepiek na kartónových zápalkových škatuľkách sa lesnícka tematika objavila napríklad v roku 1981 vo forme upútavky na celoslovenskú výstavu LES A DREVO V ŽIVOTE ČLOVEKA, ktorá sa konala v Banskej Bystrici, a rovnako aj v roku 1983 a tiež vo forme upútavky na ďalšiu takúto výstavu KOMPLEXNÉ VYUŽITIE DREVNEJ SUROVINY.

Po roku 1989 došlo k privatizácii zápalkárne a k jej následnému zániku v roku 2002. V súčasnosti sa zápalky na Slovensku nevyrábajú, ale už len dovážajú.

Július Burkovský



Storočnica významného lesníka Ing. Jozef Slivka (1918 – 2013)

Ing. Jozef Slivka bol v Štátnych lesoch na východnom Slovensku dobre známy. Narodil sa 4.2.1918 v Letanovciach pri Spišskej Novej Vsi. Po absolvovaní gymnázia v Spišskej Novej Vsi (1939) pokračoval vo vysokoškolskom štúdiu na Lesníckom odbore Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave (1944).

Absolvoval zahraničnú študijnú stáž vo Švédsku (1968). Ako vysokoškolák si privyrábal pri taxácii v Nitrianskych biskupských lesoch (1942 – 1944). Počas bratislavského štúdia sa zúčastnil aj vysokoškolských zalesňovacích prác s prof. Kriškom na Horehroní (1942).

V roku 1945 nastúpil k Štátnym lesoch na východnom Slovensku, v Solivare. V období rokov 1945-1946 pôsobil ako správca vnúternej správy v Ruských Peklanoch. Ďalšou jeho profesnou zastávkou bola Lesná správa Slanec (1946-1951), kde okrem iného vybudoval 8 km lesnú cestu Slanec – jazero Izra.

Zo Slanca pokračoval na riaditeľstvo Štátnych lesov do Košíc (1951), kde pracoval celý zvyšok života. Bol hlavným inžinierom v Košickom lesnom priemysle, neskôr na Krajskej správe lesov a po zlúčení krajských správ lesov Košice a Prešov sa stal vedúcim prevádzky. Od roku 1970 zastával funkciu hlavného inžiniera, resp. námestníka riaditeľa pre technicko



– výrobný úsek podniku Východoslovenské štátne lesy v Košiciach. Túto funkciu vykonával až do roku 1980, keď odišiel na dôchodok ako 62-ročný.

Ako dôchodca sa zamestnal na Výskumnom ústave lesného hospodárstva, výskumnej stanici Košice, kde pracoval až do roku 1990.

O dianie v lesnom hospodárstve nestratil záujem ani v dôchodku a naďalej sa zúčastňoval odborných diskusií a lesníckeho života. Má zásluhu na premenách a prevodoch lesných porastov v regiónoch severovýchodného Slovenska,

obnove prestarnutých porastov, ktoré si vyžiadali najprv vybudovať lesnú dopravnú sieť. Vtedajšie vysoké finančné dotácie podnik plne využil na výstavbu desiatok horární, bytoviek, drevoskladov, koniarní, škôlkarských stredísk a rekreačných a poľovníckych zariadení.

Bol členom skúšobnej komisie pre záverečné skúšky na Lesníckej fakulte Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, členom Vedeckej rady Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene. Bol členom editornej a propagačnej rady pri Ministerstve lesného a vodného hospodárstva SSR, členom Koor dinačnej rady pre výskum a vývoj činnosti v lesnom hospodárstve, členom redakčných rád lesníckych odborných časopisov, členom koor dinačnej komisie pre Štátnu prírodnú rezerváciu Kremenec a od roku 1967 aj súdny znalec Krajského súdu v odbore lesného hospodárstva. Jeho publikačné záujmy sa realizovali najmä v časopisoch Les a Lesnícky časopis, v ktorých bol aj členom redakčnej rady. Jeho odborné príspevky sa v tej dobe objavovali takmer v každom čísle časopisu Les.

Za svoju prácu dostal vyznamenanie „Budo- vateľ socialistického lesníctva“.

Zomrel 21. 7. 2013 vo veku 95 rokov.

Viliam Stockmann

BANSKÁ BYSTRICA

NOC MÚZEÍ A GALÉRIÍ

19. MÁJ 2018

SOBOTA

TREBA VIDIEŤ !!!

ZVOLEN

SŤAŽ

Prí nachádzaní 4 peňaziek môžete v ktoromkoľvek múzeu alebo galérii vyplniť lístok ktorým sa zapojíte do zbierania a hodnotenie ceny Zlatošovanie sa uskutoční 23. mája 2018 v Múzeu SNP.

So vstupenkou za 1€ sa dostanete do všetkých zapojených múzeí a galérií v Banskej Bystrici a Zvolene a získate bezplatnú dopravu. Vstupenku kúpite v každom múzeu - galérii len 19. mája. Opeňazňovaní vstupenka slúži aj ako lístok na MHD v BB a ZV v čase od 15.00 do 24.00 a ako lístok na špeciálny vlak medzi BB a ZV. Kapacita vlaku je obmedzená! ZTP a deti do 6 rokov majú vstup ZDARMA.

CENA

1€

Blížiac !!!

Ďalšie info k podujatiu nájdete aj na webových stránkach jednotlivých múzeí a galérií a na Facebookovom profile **NOC MÚZEÍ A GALÉRIÍ V BANSKEJ BYSTRICI A VO ZVOLENE**. Program si môžete stiahnuť aj v mobilnej aplikácii „Múzeum SNP“.

SPOLUPRÁVNITELI

PARTNERI

MEDIÁLNI PARTNERI

ZÁJEMNÍCI PROGRAMU VYHRADENI

LESNÍCKE A DREVÁRSKE MÚZEUM VO ZVOLENE

Námestie SNP 22/33, Zvolen

15.00 - 18.00 MÚZEJNÉ TVORY, STVORY A POTVORY
program najmä pre deti (živiana: múzejná tvorivá dielňa)
15.00 bibulo-divadlný šikuruz animácie
16.00 kynologické desatera a komby z Koniarne na Homej Trebuli

18.00 V KNIEŽNICE OSTROLUČKOVICH
príprava z Udolia Falli previedie ich autorka Alexandra Pavelková
MÚZEJNÁ KAVIAREŇ
ponúka ľúvu značky Veronika

19.30 LES V LIMENZI - LIMENZE V LESE TRIEBE VSTUP
debata o vztahu prírody a kultúry v správe medzianého
Petra Gopča budú vstúpi herečka Jana Pízová a lesník a lesný pedagóg Eger Vizslai

21.00 MÚZEJNÝ DIV VEČERA
KATARÍNA MÁLKOVÁ A ANSÁMBEL

20.00-23.00 PREHĽADKA MÚZEJA PRÍZ NOČNOM OSVETLENÍ SVIŽE

Gepetto 21. storočia

V dielni v blízkosti Loches v strednom Francúzsku sa za pomoci dôchodcu, staviteľa, tesára a automobilového nadšenca Michela Robillarda zrodil model Citroën 2CV z najstaršieho konštrukčného materiálu človeka – z dreva. Vdýchol život drevo ako Gepetto Pinnocchiovi a vzniklo neopakovateľné vozidlo, ktoré je hodné zastávať špeciálne miesto v jednej z mnohých umeleckých galérií svojou inakosťou. A čuduj sa svete, tento model je aj plne funkčný.

Nie je to len replika automobilov, ktoré sa vyrábali v rokoch 1948-1990 v celkovom počte kusov 3 868 634, je to automobil s plne funkčným motorom. Kultové autá, ktoré desaťročia prechádzali po francúzskych štátnych cestách, opäť prekvapujú.

Model Citroën 2CV je skonštruovaný takmer celý z dreva, postavený na podvozku Citroën Dyane 6. Hoci je to model novší ako Citroën 2CV, ideálne poslúžil svojim dostatočne odolným podvozkom, aby uniesol zvýšenú hmotnosť dreva s takou vysokou hustotou akú majú hruška, jablko a orech. Pretože práve tieto dreviny použil pán Robillard na karosériu svojho auta, i keď samotný model je o 250 kg ťažší ako tradičný model s kovovou karosériou. Z týchto drevín je vytvorené samotné telo tohto netradičného auta, rovnako aj mriežka a interiér vrátane sedadiel. Je zachovaný rukopis pôvodného modelu, bez akýchkoľvek inovácií avšak pri otázke komfortu počas jazdy bolo drevené



sedadlo vylepšené na pohodlnejšiu verziu pridaním čalúnenej podložky.

Samotný zrod drevenej repliky vo svojej reálnej veľkosti vznikol šesť rokov a aj spoločnosť Citroën vzdala hold práci tohto remeselníka a na určitý čas nahradilo miesto „skutočného“ 2CV v online múzeu Citroën Origins. Akousi výnimočnou udalosťou bolo, keď sa auto po niekoľkých mesiacoch vo virtuálnom múzeu vydalo na cestu a po prvýkrát sa pomaly pohybovalo okolo centra mesta Loches v srdci Indre-et-Loire na akcii, ktorú organizuje spoločnosť Loches Business a Artisan Union. Na trase približne desať kilometrov pána Robillarda s jeho výrobkom sledovali stovkami zaujatých okoloidúcich. Núdzu o kupcov na tohto novodobého veterána nemá, avšak jeho splnený sen má pre neho nevyčísliteľnú cenu.

Tradičný materiál akým je drevo, napomohol za pomoci nových techník



opracovania dreva uskutočniť taký netradičný sen, aký mal pán Robillard, a tým bolo zhotovenie plne funkčného auta, schopného jazdy v bežnej cestnej premávke. Avšak ďalším snom je dostať aj oficiálne schválenie od francúzskych orgánov a uskutočniť jazdu s týmto kultovým autom okolo Eiffelovej veže v Paríži.

-mn-

Kúsok lesného pedagogizovania

Veľa ľudí veľa vie... Ale neverili by ste, čo vedia a dokážu takmer päťdesiat lesní pedagógovia pohromade. Takáto skupinka sa totiž dostala možnosť prejavíť sa na prvej samostatnej pracovnej porade lesných pedagógov štátneho podniku LESY SR v Turčianskych Tepliciach. Vstupenkou na pracovnú poradu (27.-28. 3. 2018) pre dvoch zamestnancov každého OZ bola nielen aktivita lesnej pedagogiky, ale aj edukačná pomôcka.

Približne pol kamióna edukačných pomôcok, drobností, exteriérových informačných tabúl a materiálov čakalo, ale aj postupne prichádzalo „na miesto činu“. Prvý deň sa niesol v duchu edukačných pomôcok (či už nových, alebo oprášených), ktorými sa prezentoval



závod za závodom. Pre každého bol vyčlenený priestor, pretože každý sa musel preukázať „svojou vstupenkou“. Tých bolo nakoniec toľko, že sa ledva pomestili na plecía zástupcov z jednotlivých závodov. Tí majú za úlohu oboznámiť svojich kolegov v čo najkratšom čase s väčšinou z nich.

Kým prvý deň bolo sychravé, chladné počasie a práca v interiéri bola skôr výhrou, druhý

deň porady nám prialo počasie a pri predstavení aktivít v areáli Hotela Lesník, ktoré boli veľmi poučné, sme zažili aj množstvo zábavy. Svoje miesto si našla aj distribúcia edukačných pomôcok, a tak na každý závod odišlo lesnícke koleso vedomostí, Minikniha vedomostí dreviny a ekológia. Niektoré zo závodov dostali aj truhlicu plnú vyrezávaných stôp, ktoré si okolité OZ od nich môžu podľa dohody zapožičať. Potom ostalo už len zbalit kopy edukačných pomôcok tak, aby sa dalo do áut ešte aj nastúpiť, a už sme sa ponáhľali do rôznych častí Slovenska naspäť do štandardného pracovného nasadenia.

Verím, že si každý účastník odniesol maximum z toho, čo táto pracovná porada ponúkla, a že budeme všetci dostatočne tvoriví na to, aby sme sa čoskoro mohli stretnúť a prezentovať sa novými pomôckami a aktivitami. Skôr ako napíšem, že sa už teším na najbližšie stretnutie, ĎAKUJEM všetkým lesným pedagógom za mimoriadne aktívnu účasť, príspevky, pripomienky a diskusiu na tému fungovania lesnej pedagogiky v štátnom podniku LESY SR v ďalšom období. Osobitne ďakujem kolegyňkám z Hotela Lesník za to, že sa o nás príkladne postarali.

Do skorého videnia.

-as-

Vývoj Oravského komposesorátu v období Slovenskej krajiny a Slovenského štátu

(1. časť – Prechod z I. ČSR cez II. ČSR po Slovenský štát)

Na začiatok len pár úvodných slov o vzniku Oravského komposesorátu, pretože jeho vznik a ďalší vývoj je všeobecne známy.

Oravské panstvo tvorilo nerozdielne vlastníctvo potomkov Juraja Thurzu z Betlanoviec (1616). Pretože sa majetok ako celok nemohol scudzovať, ale mal sa len dedičmi spoločne užívať, už od najstaršej doby spravoval ho riaditeľ volený spoluvlastníkmi, ktorý mal k dispozícii úradnícky zbor. Už v 17. stor. spoluvlastníkom Oravského komposesorátu (**OK**) s podielom 0,246 sa stal štát, a to konfiškáciou podielov patriacich Štefanovi Thökölymu. Účasť Uhorského štátu na spoluvlastníctve sa až do roku 1919 nezmenila.

Po roku 1919, najprv pod vplyvom pozemkovej reformy, a neskôr i sústavným odkupovaním podielov od súkromných spoluvlastiteľov, sa stal štát sprvu majiteľom nadpolovičnej väčšiny podielov, **v roku 1938 už 78%, v roku 1942** vyvlastnením súkromných podielov podľa zákona č. 157/1942 Slov. zák. mal štát **už vyše 99% podielov**. Táto stále sa zvyšujúca majetková účasť štátu na OK mala vplyv aj na správu OK. V prvých obdobiach po roku 1919 možno hovoriť o dočasnej vnútenej správe OK, ktorá sa podľa vtedy platných zákonov legalizovala až v roku 1925, keď už štát mal nadpolovičnú väčšinu podielov v rukách, a mohol teda na valnom zhromaždení OK prakticky neobmedzene rozhodovať. Podľa stanov prijatých na valnom zhromaždení OK v Oravskom Podzámku 19.7.1925 (schválených v Prahe na MZ pod č. 93.547 z 23.11.1925) viedol správu OK valným zhromaždením volený predseda a správny výbor.

Výkonným orgánom **Správneho výboru Oravského komposesorátu (SVOK)** bol riaditeľ OK. Po schválení nových stanov OK za predsedu bol zvolený generálny riaditeľ SLS v Prahe **Dr. Ing. Karel Šiman**, ktorý túto funkciu vykonával až do roku 1938. Ďalšími členmi SVOK boli min. radca MZ **Karel Dušek**, min. radca MF **Dr. Václav Štorkán** a župný radca **Dr. Ján Obrcián** z Rožňavy. V roku 1934 Karola Duška vymenil min. radca **Ing. Stanislav Voda** a dr. Štorkána zasa min. radca **Zdenek Ryc**. Všetci boli zástupcovia štátu. Ostatní komposesori nemali vtedy v Správnom výbore Oravského komposesorátu zástupcu. Okrem toho členom SVOK bol i riaditeľ OK, ktorým bol do roku 1930 **Ing. Nikodém Panák** a po ňom až do roku 1938 **Ing. František Vačlena**. Do roku 1938 SVOK zasadal 2-3 krát do roka v Prahe, valné zhromaždenie sa konávalo raz do roka v Oravskom Podzámku.

Jeseň 1938 bola dôležitým medzníkom nielen v histórii nášho lesníctva, ale



Hlavná budova Oravského komposesorátu v Or. Podzámku.



Posledný minister zemědělství II. ČSR Ladislav Feierabend 6.10.1938 – 15.3.1939

predovšetkým štátu. Hlavnou témou tohto obdobia bolo odstúpenie Sudet na základe Mníchovského diktátu, podľa ktorého Československo odstúpilo Nemecku pohraničné územie osídlené prevažne Nemcami. Mníchovská dohoda priamo viedla k Viedenskej arbitráži, po ktorej Československo prišlo o ďalšie územia južného Slovenska a bolo ešte viac oslabené. V období **od 6.10.1938 do 14.3.1939** preto hovoríme o **druhej Československej republike**. Mníchovská dohoda spolu s Viedenskou arbitrážou znamenala veľké sklamanie a dezilúzie



Spisový protokol OK 1928-31

v Československu a negatívne ovplyvnila vývoj v celom regióne.

Hlavnou témou v novovzniknutej **Slovenskej krajine – slovenskej autonómii** bola viedenská arbitráž, následkom ktorej Slovensko stratilo rozsiahle južné oblasti, ktoré boli pripojené k Maďarsku. Sekundárnou témou v Slovenskej krajine bolo hromadné prepúšťanie pracovníkov českej národnosti a ich vypovedanie zo Slovenska, čo sa podstatne dotklo aj lesného hospodárstva. Ústavným zákonom č. 299/1938 Zb. z. 22.11.1938 sa uzákoňuje **autonómia Slovenska**, pod názvom **Slovenská krajina**. Medzi prvými ministerstvami, ktoré vznikli už po 22.11.1938, bolo **Ministerstvo poľnohospodárstva, obchodu, verejných prác a financií**, ktoré v prvej fáze administratívnej riadilo aj lesníctvo.

Prvý minister tohto ministerstva bol **Pa- vol Teplanský**, slovenský politik, statkár,

signatár žilinskej dohody zo 6.10.1938, ako vrchný predstaviteľ slovenského lesníctva v prvej autonómnej vláde (7. október - 1. december 1938) zastával post ministra poľnohospodárstva, obchodu, verejných prác a financií. V druhej autonómnej vláde (1. december 1938 - 20. január 1939) bol tiež ministrom financií, obchodu a poľnohospodárstva. V tretej autonómnej vláde (20. január - 9. marec 1939) a v štvrtej, poslednej autonómnej vláde (9. marec - 11. marec 1939) bol už len ministrom financií a poslancom slovenského autonómneho snemu.

Po rozbití ČSR sa na protest stiahol do ústrania na svoj statok v Košolnej. V auguste 1940 sa demonštratívne svojho poslaneckého mandátu vzdal.

Lesníctvo na tomto novom orgáne zostalo organizované podobne ako dovtedy v Prahe:

- Odbor lesodohliadacej služby
- Odbor pre školstvo a výskum
- Odbor pre poľnohospodársku techniku a zahrádzanie bystrín
- Odbor Štátne lesy a majetky

Odbor lesodohliadacej služby mal dozor nad prevažnou väčšinou štátnych lesov, okrem lesov v správe Ministerstva národnej obrany. Väčšie lesy súkromné, obecné,

obchodu, verejných prác a financií pod **Ministerstvo hospodárstva**, ktoré prevzalo celú agendu, vykonávanú na území Slovenska, vrátane poľnohospodárskej a lesníckej agendy. Druhým ministrom pre lesníctvo (hospodárstva) sa stal **Geza Medrický**, ktorý vydržal v tejto funkcii počas celého Slovenského štátu a možno tvrdiť, že sa do lesníckej problematiky dobre zapracoval.

Ako sme spomenuli, v **Oravskom komposesoráte** pri vzniku II. ČSR vzrástol podiel



Zvolanie valného zhromaždenia OK



Lesná železnica OK na trati Lokca - Erdútka

cirkevné a verejno-základinové spravoval odborný personál majiteľov týchto lesov.

Za prednostu odboru lesodohliadacej služby vymenoval minister Teplanský **Ing. Ondreja Klučára**, hlavného lesného radcu na Krajskom úrade, ktorý vymenil dovtedajšieho Ing. Ľudovíta Macka. Za prednostu odboru školstva a výskumu bol vymenovaný Ing. dr. Vojtech Hollý, komisár rybárskej výskumnej stanice v Liptovskom Hrádku.

Už onedlho po vzniku autonómie Slovenskej krajiny sa lesníctvo dostalo z **Ministerstva poľnohospodárstva**,

štátu na 78% (1938). To znamená, že to predstavuje výmeru 31 536 ha z jeho celkovej výmery 40 200 ha. Novým riaditeľom Oravského komposesorátu v Oravskom Podzámku sa stal **Ing. Peter Železnák**. V tom období mal OK tieto lesné správy: Habovka, Mutné, Oravský Podzámok, Párnica, Polhora a Zákamenné.

Transformácia v OK z československého vedenia na slovenské nebola jednoduchá.

Riaditeľstvo Oravského komposesorátu dňa 21.11.1938 pod č. listu 2953/1938 adresuje predsedovi a všetkým členom

správneho výboru a všetkým komposesorom nasledovný rozporuplný list:

Výnosom Ministerstva hospodárstva Slovenskej krajiny zo dňa 3.11.1938 č. P-23-VI/1938 bol som vymenovaný za vládneho komisára pre riaditeľstvo Oravského komposesorátu v Oravskom Podzámku s právomocou riaditeľa Oravského komposesorátu a predsedu správneho výboru, na základe čoho rozpúšťam správny výbor Oravského komposesorátu a pozbavujem doterajšej funkcie predsedu a členov správneho výboru.

Týmto sa stáva bezpredmetnou schôdza správneho výboru zvolaná na deň 26.11.1938.

Podpísaný vládny komisár Oravského komposesorátu: **Ing. Peter Železnák**, lesný radca.

List bol rozporuplný z viacerých dôvodov, ale najmä tým, že iba správny výbor sa vyslovuje ku všetkým zásadným otázkam tu menovaným, okrem iného valné zhromaždenie i správny výbor menuje svojho predsedu i riaditeľa a ostatných funkcionárov, zvoláva schôdzu správneho výboru a pod.

Riaditeľstvo Oravského komposesorátu v Oravskom Podzámku oznamuje svojím listom č.2937/5/1/1938 zo dňa 28.11.1938 Prezidiu Ministerstva hospodárstva v Bratislave, že správny výbor Oravského komposesorátu, ktorý zasadal v Prahe za prítomnosti úradujúceho predsedu Dr. Ing. Karola Šimana, ústredného riaditeľa štátnych lesov a statkov v Prahe, vzal na vedomie zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia p. t. komposesorov na deň 14.12.1938. Členovia správneho výboru komposesorátu na zasadnutí v Prahe sa vzdali svojich funkcií. Preto treba zvoliť nových na mimoriadnom valnom zhromaždení.

Doteraz (t.j.do vzniku II. ČSR) správny výbor pozostával z týchto funkcionárov:

predseda: Dr. Ing. Karel Šiman, ústredný riaditeľ štátnych lesov a statkov v Prahe
riaditeľ: Ing. Vačlena, hlavný lesný radca
zástupca predsedu a inšpekčný: Ing. Voda, ministerský radca štátnych lesov a statkov
zástupca Ministerstva financií: Ritz, ministerský radca
zástupca Krajského úradu v Bratislave: Dr. Obrcián, vládny radca

Okrem týchto členov bol do správneho výboru komposesorátu povolávaný odborný právny poradca, vždy najbližší verejný notár.

Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov Slovenskej krajiny vzhľadom na nové politické okolnosti i skutočnosť, že sa **odčleňuje od podniku Štátne lesy a statky v Prahe** a že prevezme podielovú účasť v tomto komposesoráte vo výške 78% a tým i právo komposesora štátu, musí sa postarať o zvolenie nových členov správneho výboru. Preto sa na mimoriadne valné zhromaždenie, ktoré bude 14.12.1938, **navrhujú noví členovia správneho výboru komposesorátu.**

(pokračovanie v budúcom čísle)

Viliam Stockmann

Jedinečné a unikátne dielo

Región celého Horehronia je špecifický. Je to miesto, kde sa stromom a lesom hodne darí. To iste vedeli aj tvorcovia unikátneho Lesníckeho skanzenu, keď sem toto dielo svetových parametrov umiestnili. Je v centre nádhornej prírody, je v centre slovenských lesov. Básnicko povedané, Vydrovská dolina s lesníckym skanzenom je srdce a v ňom dve komory. Pravá komora je Lesnícky skanzen, ľavá komora je Dobročský prales. Jedinečnosť tohto regiónu potvrdzuje už sto rokov technická rarita – Čiernohronská železnica. V chotári obce Čierny Balog sú tak ako na dlani tri skvosty hodné pozretia.

Žijem dlhodobo za hranicami Slovenska, najmä v zámorí, v Kanade. A neraz od krajanov, ako aj od domácich dostávam otázku: „Daj tip, ideme na Slovensko a chceme ho viacej spoznať. Vysoké Tatry aj Bratislavu už poznáme.“ Vrátim sa vždy myšlienkami nazaď, keď po dlhých rokoch v emigrácii som po prvý raz na vlastné oči uvidel Lesnícky skanzen. Očaril ma, nadchol, utvrdil v tom, že Slováci doma dokážu vytvoriť veci, diela, ktoré sú skutočne svetovo jedinečné. Aj svetu môže byť Slovensko príkladom, má sa čím prezentovať.

Aj keď s obavou – pretože poznám infraštruktúru Slovenska, ktorá je potrebná pre turizmus, no nepochopiteľne zaostáva a iba pomaly napreduje – odporučil som návštevu Nízkych Tatier, Horehronia a chotár či rajón Čierneho Balogu s tromi turistickými magnetmi na jednom mieste. Vyše storočná ČHŽ, ktorá zavezie návštevníka do Skanzenu, ako na skok aj Dobročský prales. Náročný, svetom zbehaný turista zabudne na sprievodné javy pre neho nepochopiteľné. Ak ide autom, má právom pocit, že je na tankodrome. Cesty sú v dezolátnom stave. Na domoch, strechách, bránach, plotoch vidno a návštevník sa utvrdí, že nie nadarmo sa región Horehronia skloňuje ako kraj hladových dolín.

Veľká nepochopiteľná chyba riadenia štátu, vlády! Obrovské regionálne rozdiely! Logicky následne zaostávajú turistické služby. Toto na moju radosť supluje príroda a jej krásy. Ľudia, ktorí navštívili Lesnícky skanzen, a boli to svetobežníci, turisti, čo chodia po svete, poznajú jeho divy, mi po návrate potvrdili, že toto je dielo, ktoré má svetové parametre, ktoré je vhodné vidieť. Krásne je počuvať: „Nabudúce sa vrátíme do tohto kraja, vyčleníme mu viac času na spoznávanie a pobyt.“

Keď píšem tieto riadky, dávam dokopy výpovede, dojmy návštevníkov skanzenu, myslím na tvorcov tejto myšlienky. Ich zámer sa naplnil, treba sa im poďakovať a v čase neustálych neférových útokov na slovenských lesníkov, treba pred nimi sňať klobúk.

Boli to najmä oni, bol to štátny podnik, zdôrazňujem, štátny podnik LESY SR, že založili tento unikát svetových parametrov. Doprial by som im počuť výpovede návštevníkov. A sú to v mnohonárodnostnej Kanade

príslušníci iných národov, scestovaní, a na Slovensku ich očaril Lesnícky skanzen vo Vydrovskej doline. A oni plánujú zobrať ďalších priateľov a vrátiť sa, spoznať viac regiónov Slovenska. Čo k tomu dodať? Netreba nič. Všetko bolo povedané. Skanzen sa stáva pojmom nielen na Slovensku. Tu je obrovský prínos lesníkov pre spoločnosť, štát.

To, že SR má jedny z najzachovanejších lesov v Európe, je známe. Je to práca a uznanie pre generácie lesníkov. Nedovoľme ich donekonečna špiniť, kydať na nich takzvanými tiež-ochranármi. Nezasluhujú si to.

Keď píšem tieto riadky pre časopis Lesník, mám pred sebou letáčik z roku 2008. „Európska lesná škola – prečo?“ Odhalil sa slávnostne základný kameň, ktorý stojí vo Vydrovskej doline. Od tohto zámeru sa však ustúpilo. Prišla ekonomická kríza, ktorú svetu dala Amerika.

V duchu si myslím a viem, že nie som sám. Kríza prešla, aj Európa sa z nej zotavuje. Čítam časopis Lesník. Je dobré, že je dostupný aj na internete, má aj tu, v Kanade, svojich skalných čitateľov. Čítam v čísle z novembra 2017 článok Neriadená strela. A tu sa dozvedám, že existuje skupina koordinátorov fondov EÚ, zrealizovalo sa 149 projektov a platby z EÚ na ne boli 68,3 milióna eur. Náhrada za plánovanú Európsku lesnú školu vo Vydrovskej doline v Antonstále nenaplnila zámer. Tu sa núka otázka: keďže aj štátny podnik môže dostať financie z EÚ, nie je čas vrátiť sa k pôvodnej myšlienke Európskej lesnej školy. Lesnícky skanzen je dielo svetových parametrov. Je

a stáva sa stále väčším pojmom aj za hranicami. Európska lesná škola by jeho budovanie zavŕšila. Toto dielo nie je iba centrom slovenského lesníctva, ale aj celoeurópskeho. Tieto jedny z najzachovanejších lesov v Európe a generácie slovenských lesníkov by si to zaslúžili. Samozrejme, za existujúci skanzen nemôže byť iné miesto ako náhrada.

Vrátia sa lesníci k tomuto zámeru? Aj značná časť eurofondov by k tomu prispela. Európska lesná škola sa žiada, žiada sa v srdci Európy. Netreba zdôrazňovať, čo by to bolo, aké plus pre celé Slovensko a lesníctvo na Slovensku. Naplnil by sa opäť živý odkaz otca slovenských lesov J. D. Matejovie „Zachovajme lesy potomstvu.“ A Európska lesná škola je o tom. Ako som už písal, aj Slováci vedia pracovať a tvoriť. Nedajte sa slovenskí lesníci predbehnúť druhými. Verím, že lesníci, podnik, ministerstvo, by sa mali vrátiť k zámeru. Kríza skončila aj EU a Euro normálne existujú. Tak otázka na telo. Na čo čakáte lesníci? Oprášme základný kameň, ktorý stojí vo Vydrovskej doline v Lesníckom skanzene. Doba, čas, možnosti sú. Všetko záleží od ľudí a je to v ľuďoch. Potvrdzuje to vo všetkých superlatívoch lesnícky skanzen. Dajme mu oficiálnu pečať dotiahnutím pôvodnej myšlienky Európskej lesnej školy.

Výzva, prosba oslovenie. Chodte muži, ženy, v lesníckych uniformách do toho. Viete pracovať, verte si. Oprášte starú premúdrú myšlienku.

Pavol Datko
Ontário, Kanada



Drevorubač 2018
Oravský pohár a súťaž zručnosti žiakov stredných škôl

Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, Odštepny závod Námestovo v spolupráci so Strednou odbornou školou lesníckou v Tvrdošíne Vás pozývajú na 23. majstrovstvá SR v práci s motorovou pílou a súťaž zručnosti žiakov stredných škôl SR s lesníckym zameraním

10.—11. MÁJ 2018
AMFITEÁTER—NÁMESTOVO

S múzeom do lesa

Oslava sviatku lesa

V Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene si Medzinárodný deň lesov pripomínajú symbolicky: prezentáciou vedomostí o ňom. Už po štvrtýkrát pripravili lesníckí múzejníci vedomostnú súťaž, aby mladým ľuďom pripomenuli sviatok lesa a zábavnou formou preverili ich znalosti.

Termín súťaže plánovaný na deň „D“, teda 21. marec, zmarilo celoslovenské testovanie deviatakov a postaralo sa o jeho posun na 22. marec. To nebolo na škodu, pretože tento deň je tiež významný. Je Svetovým dňom vody a les a voda spolu naozaj úzko súvisia.

Súťaž je určená pre žiakov 6. až 8. ročníka základných škôl a zapojiť sa do nej každoročne môžu trojčlenné tímy zo všetkých škôl mesta Zvolen a blízkeho okolia. V tomto roku sa ich prihlásilo šesť. Súťažné tímy nepodcenili prípravu a už niekoľko týždňov pred súťažou opakovanne navštevovali múzejné priestory a študovali všetky dostupné informácie. Počúvali lektorské výklady, čítali obsažné popisy



i odporúčané materiály, kladli zvedavé otázky, všimli si detaily, písali si poznámky. To všetko preto, aby čo najlepšie obstáli v trojkolovom súboji. Prvou disciplínou bola previerka poznatkov o diviakovi lesnom. Diviak lesný je témou krátkodobej výstavy múzea a informácií o ňom mohli načerpať naozaj neúrekom. V druhom kole pokračovali školáci nielen v meraní teoretických vedomostí o lesnom ekosystéme a práci v lese, ale aj v náročných

praktických poznávaníach. Posledná úloha bola asi najnáročnejšia, múzejníčka hádanka. Z depozitára lesníckych zbierok sa dostali študentom do rúk zbierkové predmety, ktoré museli skúsiť identifikovať, určiť správny účel používania, z čoho sú vyrobené a aké sú približne staré. Všetky úlohy zvládli veľmi dobre a s úsmevom na tvárach.

Dozor nad férovým priebehom súťaže a jej vyhodnotenie boli úlohou odbornej poroty v zložení Miriam Rašnerová z Odboru školstva mesta Zvolen, Marek Vanga, kurátor lesníckej zbierky Lesníckeho a drevárskeho múzea, a Ľubica Richterová, dokumentátorka múzea, lesná pedagogička a zároveň aj organizátorka súťaže.

Prijemným rozptýlením počas čakania na výsledky bola miniprednáška spojená so živou diskusiou, ako inak, o diviakovi. Adrenalinový zážitok poskytol prítomným kolega, Ing. Ivan Mesároš, bezpečnou demonštráciou fungovania železného klepca ako názornej ukážky pytlieckeho spôsobu chytania lesnej zveri.

Vítzami súťaže sa stala už po tretí raz Základná škola J. Alexyho vo Zvolene a trojica v zložení: Petra Brnčová, Alexandra Vranová a Michal Gondáš. Na druhom mieste sa umiestnili žiaci zo Základnej školy P. Jilemnického 2 a tretí skončili žiaci zo Základnej školy M. Rázusa, obe zo Zvolena. Všetkým súťažiacim skladáme poklonu, lebo ich vedomosti o lese a lesníctve boli naozaj výborné, a čo viac, oceniť musíme aj nadšenie a chuť s akými pristupujú k spoznávaniu všetkého nového.

Miriam Turayová
LDM Zvolen



Lesní pedagógovia z OZ Kriváň oživujú chovateľské prehliadky

Výchova mládeže, učenie o lesnom ekosystéme, o prírodných a kultúrnych hodnotách, rozvíjanie osobnosti a zručností či predstavenie každodennej práce lesníka. To je stručné zhrnutie toho, čo už šiesty rok prinášajú žiakom základných škôl z Lučenca a Hriňovej na chovateľské prehliadky trofejí lesníci z Odštepného závodu Kriváň.

Deti hrovou formou pomocou múdreho povrázka, pexesa, logico piccola, puzzlí, pečiatok a náučných panelov s lesníkmi spoznávajú tajomstvá života v prírode. Semienko lesnej dreviny je základom nového lesa, semenáčika, sadeničky. Semienko je aj potravou pre obyvateľov lesa, pre voľne žijúcu zver, pre veveričky, pre vtáky. Všetko so všetkým súvisí. Deti si robia vlastnú zbierku semien lesných drevín. Les je ako vysoký „čínžiak“, býva sa v ňom pod pôdou, v pôde, v dreve a aj v korunách. Čo sa s lesom stane, keď príde víchrica



a premnoží sa lykožrút smrekový, ako to bolo po novembri 2004, je vynikajúco zdokumentované vo filme Lesníckej komory **Zomierajú postojáčky**. Žiaci majú možnosť pozorovať požerok, vidia snubnú komôrku, miesto nakladenia vajčiek, zrelostný žer, kuklovú kolísku... Lesníci početnosť tohto nebezpečného škodcu sledujú pomocou feromónových lapačov, ktoré návštevníkom chovateľskej prehliadky poukážeme a vysvetľujeme princíp fungovania tohto zaujímavého zariadenia. Mimoprodukčné funkcie lesa sú vynikajúco spracované vo filme **Krajina bez tieňa**. Aj tento film premietame návštevníkom prehliadok. Lesníkom a poľovníkom záleží na tom, aby mládež spoznala, aké hodnoty skrýva príroda okolo nás, ale aj to, že sa o ňu treba starať, zodpovedne sa správať a zachovať pôdoochrannú, vodochrannú, rekreačnú, hospodársku funkciu lesa.

Beata Palajová
OZ Kriváň

Morské oko a Sninský kameň

Zaručeným tipom na kratší, ale zaujímavý výlet pre všetkých, ktorí zavítajú na východ Slovenska, je návšteva Morského oka s prechádzkou na Sninský kameň.

K cieľu svojej cesty sa dostanete autom od Zemplínskej Šíravy alebo od Sobrance cez Remetskú Hámru. Asfaltová cesta vás dovedie až k parkovisku Krivec, vzdialenému asi kilometer od jazera. Asi po 15 minútach chôdze do mierneho stúpania sa pred vami otvorí výhľad na jedno z najväčších slovenských jazier a pri hrádzi tiež na stovky rýb čakajúcich na potravu. Okrem nádhernej scenérie sú práve hladné jalce jednou z najväčších atrakcií tohto jazera a priznajme si, hoci ide o 5. stupeň ochrany... kto odolal a nehodil rybkám kúsok rožka z batohu?

Pre tých, ktorým príroda Morského oka (618 m n. m.) stačí, pripravili LESY SR okolo jazera náučný chodník. V turistickej sezóne je otvorený aj bufet na najvzdialenejšom konci Morského oka. Výlet si však môžete spestriť aj výstupom na Sninský kameň. Trasa je vyznačená modrou turistickou značkou, ktorú nájdete na ľavej strane jazera na spevnenej ceste. Prvé stúpanie od Morského oka sa končí v sedle Tri tably (823 m n. m.). Ďalším stúpaním po modrej značke sa po približne pol hodine dostanete k Sninskému kameňu (1005 m n. m.). Na vrchol vedú strmé železné schodíky, no výhľad stojí za to. Ak navštívite Sninský kameň v závere leta, budete mať na dosah ruky zrejúce bukvice v korunách stromov.

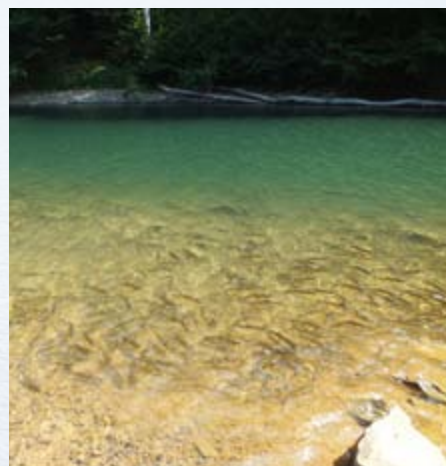
Morské oko vzniklo zosuvom kopcov Motrogon a Jedlinka, ktoré prehradili potok Okna. V 19. storočí vybudovali priehradný múr, zvýšili hladinu vody o päť metrov a zväčšili tým



plochu jazera na dvojnásobok (13,8 ha). Jazero má šesť stálych prítokov a niekoľko periodických, voda z jazera odteká potokom Okna. Hĺbka jazera je 25 m, najväčšia dĺžka 775 a šírka 312 m.

Sninský kameň vznikol sopečnou činnosťou: na staršie treťohorné usadeniny sa striedaním sopečných výbuchov a lávových výlevov sa navršil mohutný sopečný kužel. Časom postupne dochádzalo k rozrušovaniu vrchu eróziou a lávový prúd z tvrdých andezitov sa po odnose vyšších, ale menej odolných vrstiev objavil až na samom chrbte pohoria. Dnešný Sninský kameň a jeho bralá, to sú pozostatky tohto lávového prúdu.

-vr-



Doprava dreva lesnou železnicou III

Považská lesná železnica II. časť. Hybská železnica.

Súčasťou vozidlového parku na PLŽ bola aj motorová drezina, ktorá bola nepretržite v pohotovosti. Slúžila nielen pre potreby lesnej železnice, ale aj na prepravu lekárov z Liptovského Hrádku do Liptovskej Tepličky a do horární v priľahlých dolinách, aj na prepravu chorých.

Pravidelné osobné vlaky, ťahané parnými rušňami, podľa cestovného poriadku premávali medzi Liptovským Hrádkom a Liptovskou Tepličkou trikrát do týždňa. V roku 1960 postavili štátnu cestu zo Šuňavy do Liptovskej Tepličky a o rok na to začal z Liptovskej Tepličky denne premávať autobus do Štrby a do Popradu. Aj v dolinách Čierneho Váhu boli vybudované cesty. Koncom roka 1968 pravidelnú osobnú dopravu na Považskej lesnej železnici zrušili. Naďalej však na nej premávali výletné vlaky, ktorých bolo priemerne tridsať ročne. Posledný rozlúčkový osobný vlak odišiel zo stanice Považskej lesnej železnice v Liptovskom Hrádku cez doliny Čierneho Váhu do Liptovskej Tepličky 16. decembra 1972.

Nákladná doprava na lesnej železnici stagnovala. Drevo začali prepravovať na nákladných autách. Podnikové riaditeľstvo Štátnych lesov v Žiline 31. decembra 1972 prevádzku na Považskej lesnej železnici zastavilo a jej dopravu nahradilo nákladnými autami a autobusmi. Zachoval sa len úsek z Liptovského Hrádku do Svarína, dlhý 11,6 km. K zastaveniu prevádzky na lesnej železnici došlo pre vysoké finančné náklady v porovnaní s automobilovou dopravou.

Po ukončení prevádzky boli všetky vozidlá deponované v priestoroch lesného závodu v Liptovskom Hrádku. Majetok prevzalo Národopisné múzeum v Liptovskom Hrádku. Neskôr strojový park prevzala Pamiatková spáva, ten spolu s úsekom trate Liptovský Hádok – Svarín vyhlásila za technickú pamiatku. Niektoré rušne a vagóny boli zapožičané Múzeu kysuckej dediny na Vychylovke.

Trať medzi Liptovským Hrádkom a Svarínom bola kompletne rozkradnutá. Dnes ostali po trati lesnej železnice len zvyšky



Hybská železnica rušeň Supra 15. Rok 1940.

násypov a mostov. Od roku 2001 do mája 2005 boli do Múzea liptovskej dediny v Pribyline postupne prevezené parné rušne uložené na provízorne koľajisko a neskôr aj zvyšok trate, čo ukončilo existenciu považskej lesnej železnice v doline Čierneho Váhu.

Od roku 1989 na záchrane železnice pracuje Klub PLŽ. Ich snahou je zachovať našej spoločnosti túto expozíciu pre budúce generácie v Liptove, kde pôsobila. Technické pamiatky sú rovnako ako iné kultúrne pamiatky neoddeliteľnou súčasťou nášho národného dedičstva a obrazom vývoja spoločnosti. Považská lesná železnica je dokumentom technickej vyspelosti a remeselnej zručnosti našich predkov a má medzi slovenskými technickými kultúrnymi pamiatkami svoje pevné miesto.

Hybská lesná železnica – v hybskom chotári bola menej známa úzkokoľajná lesná železnica. Keď v roku 1937 víchrica vylámala pod Kriváňom v hornej časti Sihál les, bolo treba toto drevo zachrániť, odviezť na spracovanie. Celý polom od urbáru odkúpili Ružomberké papierne a. s. SUPRA. Tie kvôli tomu postavili úzkokoľajnú železnicu. Trať úzkokoľajky sa začínala nad Hybami v lokalite Úvratce na Padúchovom

a smerovala po severnej strane terajšej asfaltovej cesty vedúcej do Sihál. Prechádzala cez skalné Tiesňavy nad terajším zachytným prameňom obecného vodovodu a končila na nákladisku nachádzajúcom sa na priestranstve pri terajšej poľovníckej chate Krivánka. Terén pod železničné teleso upravili podľa pôdy. Po pevný podklad položili len podvaly, cez močiare zhotovil násypy a štrkové lôžko, ponad potoky drevené mostíky. Dĺžka trate bola 5 km, na nákladisku i výkladisku po 2 koľaje s výhybkami. Drevo z vagónov vykladali na Úvratcoch. Tam ho nakladali na nákladné autá a odvážali do papierne v Ružomberku, alebo na pílu v Kráľovej Lehote. Dopravu zabezpečoval parný rušeň **Supra č. 15**. Drevo vozili na opleňových vagónoch, štrk v kyvadlovom vagóne. Na prepravu zamestnancov slúžil otvorený vagón s drevenými bočnicami, vybavený lavičkami na sedenie. Na záver ťažby dreva 11. júla 1943, usporiadali Ružomberké papierne a Urbárne spoločnosť Hybe pre tých, ktorí na ťažbe dreva pracovali, a pre občanov Hýb veľkú veselicu na nákladisku pri chate Krivánka. Vtedy naposledy, ľudia tam i späť viezol hybský vláčik.

Milan Longauer



Na stanici v Liptovskom hrádku.



Osobný vlak na stanici v L. Hrádku.

Milí kamaráti,

v našom lese to teraz vtáčím štebotom doslovne vrije. J. Príroda sa už naplno prebúda a pod mojou norou pri potoku už rastie lesný cesnak. To znamená, že jar zavítala aj k nám. Kým sa vyberiete do lesa, najskôr si prečítajte v múdrych knihách, čo všetko sa na jar v lese deje a čo tu môžete objaviť. Knihy totiž obsahujú veľké množstvo zaujímavých informácií. Aby sa vám lepšie čítalo, pripravil som si pre vás krásnu záložku. Stačí ju vystrihnúť, zlepiť, a potom šup s ňou do knihy o lese, aby sa v nej môj kamarát vyr skalný cítil ako doma. Keď budete čakať kým lepidlo na záložke uschne, skúste si poradiť aj s ďalšou úlohou.



Veľa krásnych zážitkov v lese a nad múdrymi knihami vám praje

Váš kamarát jazvec Mišo



UVERÍTE?

Tancujúca veвериčka Egern

Nezvyčajného strážcu zelene majú v mestskom parku dánskeho mesta Kolding. Rekreačnú oblasť ležiacu v blízkosti centra mesta využívajú domáci obyvatelia aj návštevníci na trávenie voľných chvíľ či rodinné oslavy. Okrem voľne prístupných plôch s lavičkami a ohniskami je tu však aj prísne strážená botanická záhrada so zákazom vstupu na zelene plochy. O dodržiavanie zákazu sa okrem správcov parku už tretí rok stará aj veverička Egern, ktorá návštevníkov aj strážcov upozorňuje na porušenie zákazu tancovaním na prístupovej ceste do záhrady. Jej vystúpenia často hriešnikov tak zaujmú, že sa mimovoľne vrátia na chodník, aby si tanec malej Egern vychutnali. V mieste, kde veverička tancuje, je nainštalovaný poplašný systém, ktorý o jej vystúpení a tým aj o narušení zelene ihneď upovedomí strážcov. „Pri návšteve nášho mesta a jeho parku preto buďte opatrní a dodržiavajte zákazy,“ upozorňuje jeden zo strážcov parku Jarl Jensen. Služby Egern by podľa neho chceli rozšíriť a naučiť podobné kreácie aj ostatné veveričky.

Rubriku pripravuje Ferko Tárjako



RECEPTÁR

Rumpsteak v hríbovej soli a s cviklovým šalátom

Príprava: 30 min, úprava: 6 min, porcie: 4

Šalát: 500 g varená cvikla, 1 ks šalotka, 20 g vlašské orechy, 50 ml jablčný ocot, 2 PL olej z vlašských orechov, 4 PL čerstvá petržlenová vňať, podľa chuti soľ a mleté čierne korenie

Mäso: 5 g sušené dubové hríby, 1 štipka sušený tymian, 1 ČL hrubozrnná soľ, 4 ks rump steak (po 180 g), 1 ČL repkový olej

Dip: 1 ks menšie jablko, 125 g kyslá smotana, 1 ČL čerstvý strúhaný chren, podľa chuti soľ

Postup: Cviklu nakrájame na kocky. Šalotku nasekáme najemno. Orechy nasekáme nahrubo a spolu s cviklou a so šalotkou dáme do misky. Ocot vymiešame so soľou, s korením a olejom a zapracujeme do cviklového šalátu. Dáme bokom odstať. Hríby spolu s tymianom a so soľou rozdrvíme v maziari najemno. Kusy mäsa osušíme papierovou utierkou a potrieme tenkou vrstvou oleja. Posypeme hríbovou zmesou. Opekáme na rozpálenej panvici bez oleja z oboch strán asi tri minúty. Zabalíme do alobalu a necháme krátko odležať.



Medzitým očistíme jablko, odstránime jadrovník a nastrúhame. Kyslú smotanu spojíme s chrenom a so štipkou soli a zmes zamiešame do jablák. Dochutíme. Do cviklového šalátu pridáme petržlenovú vňať a podľa potreby dochutíme. Podávame s mäsom a chrenovým dipom.

Dobrá chuť!

		Máj
1.	U	Sviatok práce Otvorenie Vydrovskej doliny
2.	S	Žigmund
3.	Š	Galina, Timea Svetový deň slobody tlače Deň Slnka Flóra Bratislava – Incheba – 39. ročník medzinárodného veľtrhu kvetín a záhradníctva
4.	P	Florián, Floriána Výročie úmrtia M.R. Štefánika Flóra Bratislava – Incheba – 39. ročník medzinárodného veľtrhu kvetín a záhradníctva
5.	S	Lesia, Lesana Flóra Bratislava – Incheba – 39. ročník medzinárodného veľtrhu kvetín a záhradníctva
6.	N	Hermína Medzinárodný deň bez diét Flóra Bratislava – Incheba – 39. ročník medzinárodného veľtrhu kvetín a záhradníctva
7.	P	Monika
8.	U	Ingrida Deň víťazstva nad fašizmom Svetový deň Červeného kríža
9.	S	Roland Deň Európy
10.	Š	Viktória Hrhovské spustnuté pôdy – VLM Oravský pohár – drevorubač 2018 – 23. ročník Majstrovstiev SR drevorubačov Svetový deň – pohybom k zdraviu
11.	P	Blažena Oravský pohár – drevorubač 2018 – 23. ročník Majstrovstiev SR drevorubačov Ludové umelecké remeslá 2018 – Expo Center Trenčín – Prezentácia tradičných remesiel Region Tour Expo 2018 – Expo Center Trenčín – 3. ročník výstavy cestovného ruchu regiónov
12.	S	Pankrác Európsky deň minerálov Medzinárodný deň sťahovavých vtákov Ludové umelecké remeslá 2018 – Expo Center Trenčín – Prezentácia tradičných remesiel Region Tour Expo 2018 – Expo Center Trenčín – 3. ročník výstavy cestovného ruchu regiónov
13.	N	Servác Deň matiek Deň tulipánov
14.	P	Bonifác
15.	U	Zoňa, Soňa Svetový deň rodiny
16.	S	Svetozár Regionálny lesnícky deň v Košiciach IDEB – Incheba Bratislava – 7. medzinárodný veľtrh obrannej techniky
17.	Š	Gizela, Aneta Chovateľská prehliadka trofejí CHPO Poľana, Zálomská IDEB – Incheba Bratislava – 7. medzinárodný veľtrh obrannej techniky
18.	P	Viola Lesy deťom – OZ Čadca Medzinárodný deň múzeí IDEB – Incheba Bratislava – 7. medzinárodný veľtrh obrannej techniky
19.	S	Gertrúda Noc múzeí - LDM Burza starožitností a gazdovské trhy – Expo center Trenčín
20.	N	Bernard, Bernarda Medzinárodný deň masmédií
21.	P	Zina Svetový deň kultúrnej rozmanitosti pre dialóg a rozvoj
22.	U	Júlia, Juliana Medzinárodný deň biologickej rozmanitosti Medzinárodný strojársky veľtrh 2018 – Agrokomplex Nitra
23.	S	Želmíra Medzinárodný strojársky veľtrh 2018 – Agrokomplex Nitra
24.	S	Ela Európsky deň národných parkov Medzinárodný strojársky veľtrh 2018 – Agrokomplex Nitra
25.	P	Urban, Vanessa Naj horár 2018 Prezentačný deň LP v Antonstále Sviatok sv. Urbana – patróna vinohradníkov Medzinárodný strojársky veľtrh 2018 – Agrokomplex Nitra
26.	S	Dušan
27.	N	Iveta
28.	P	Viliam
29.	U	Vilma, Maxim, Maxim
30.	S	Ferdinand, Ferdinanda
31.	S	Petrana, Petronela, Nela Deň otvárania studničiek

Erby s nádychom lesa



Erb obce Bajany (okres Michalovce)



Erb obce Bukovec (okres Košice a okolie)



Erb obce Ladce (okres Ilava)



Erb obce Limbach (okres Pezinok)



Erb obce Mikušovce (okres Ilava)



Erb obce Viničné (okres Pezinok)



Erb obce Červený Kameň (okres Ilava)

Apríl 2018

Životné jubileá

50 rokov

Pankrác Jakubec, technik, LS Šaštín – OZ Šaštín
Marián Hlavienka, vedúci LO, LS Partizánske – OZ Prievidza
Ing. Ján Sitár, ťažbár, ochrana lesa – OZ Žarnovica
Rudolf Švec-Babov, vedúci LO, LS Malcov – OZ Prešov

60 rokov

Ing. Bartolomej Pavkov, technik, LS Trábeč – OZ Topoľčianky
Jozef Galan, vedúci LO, LS Liptovská Osada – OZ Liptovský Hrádok
Juraj Močilan, technik, LS Liptovská Osada – OZ Liptovský Hrádok
Ing. Danica Schönová, hlavná účtovníčka – OZ Čierny Balog
Jozef Sedláček, vedúci LO, LS Staré Hory – OZ Slovenská Lupča

Pracovné jubileá

20 rokov

Mária Leláková, referent dopravy a mechanizácie – OZ Prešov
Jana Buzalková, registratúra – GR Banská Bystrica

25 rokov

Jaroslav Štraus, vedúci LO, LS Duchonka – OZ Prievidza
Ladislav Maxim, vedúci LO, LS Remetské Hámre – OZ Sobrance

35 rokov

Ing. Milan Čavojský, dispečer dopravy dreva – OZ Prievidza
Ing. Vojtech Farkašovský, vedúci LS, LS Nižná Slaná – OZ Rožňava

Jana Lásková

Zasmejte sa

Na dome je nápis: „Predám hovoriaceho psa“
Muž vojde do dvora, vidí psa a pýta sa ho: „Čo si doteraz v živote robil?“
„Mal som zaujímavý život,“ hovorí pes. „Zachraňoval som obeť lavín v Alpách, potom som slúžil v Iraku a teraz chodím čítať do domova dôchodcov.“
Ohromený muž sa pýta majiteľa: „Prečo chcete predať takého výnimočného psa?“
„Pretože je klamár,“ hovorí majiteľ. „Nikdy nič podobné nerobil!“

...

„Podarilo sa mi spáliť 2000 kalórií za 20 minút.“
„A ako?“
„Zabudla som z rúry vytiahnuť koláč!“

...

Rozhovor s uchádzačom o štúdium. Dekan sa pýta: „Ak by ste mohli mať rozhovor s niekým, žijúcim alebo mŕtvym, kto by to bol?“
Študent porozmýšľa a potom odpovie: „Živý!“

Drevený humor

Keď umelec zrodený s humorom vrytým hlboko do kosti prejaví nadšenie v dizajne špecializovanom na mechanickú sochu, vzniká niečo, čo možno opísať ako vtíp. Jedinečnosťou tohto autora je to, že jeho vtipy sa bez akéhokoľvek zaváhania môžu označiť ako drevené.

Ešte ste sa s ničím takým ešte nestretli? Potom vám unikli informácie o exponátoch, ktorými Paul Spooner rozosmieva a baví davu ľudí. „Niektoré sú komické, iné pôsobia tragikomicky, no všetky vyobrazujú realitu okolo mňa,“ vyjadruje sa o svojich samostatných sochách, ale aj o sériách malých edícií týchto drevených strojov, ktoré obleteli celý svet pod názvom The Fourteen Ball Toy Co.

Práca Pavla Spoonera spája humor s obsesívnou pozornosťou k detailu v nádherných mechanických sochách. „Moja práca ako umelca v mechanickom prevedení vyjadruje moju snahu o zhmotnenie elegancie a jednoduchosť. Ešte som to úplne nedokázal, a preto s tým nemôžem skončiť. Teda až na malé výnimky, ale ani tými som si nie úplne istý.“ K jeho tvorbe neodmysliteľne patria aj dve knihy s vyrezávanými kartami: Spoonerove pohyblivé zvieratá a Múzeum mysle, ako aj detská kniha Red Roger, ba zviditeľnil sa aj svojím televíznym programom Mechanisms (časť série machinácií) vysielaným v roku 1995. Ale už je načase prenechať priestor šálke dreveného humoru. -as-

